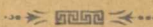

ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ

ΑΘΗΝΑΪΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ : Ι. Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

✿ ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Ἀνδρέου Λόντου, ἀριθ. 8 ✿

(Παρὰ τὸ ἐν ὁδῷ Σόλωνος Καφετεῖον πρὸς τὴν Καρατζᾶ).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ Ἐν Ἑλλάδι

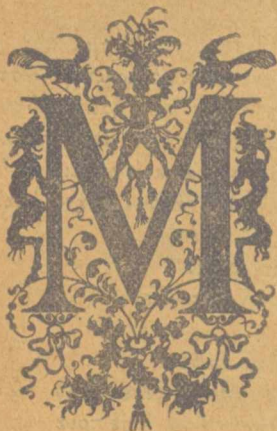
Ἐτησίᾳ δρ. 15, ἑξάμηνος δρ. 8

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ, εἰς χρυσόν.

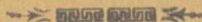
ΕΤΟΣ Α΄. ΑΡΙΘ. 33.

Ἀθῆναι, 25 Δεμβρίου 1901

Ἔκτακτον φύλλον τῶν Χριστουγέννων

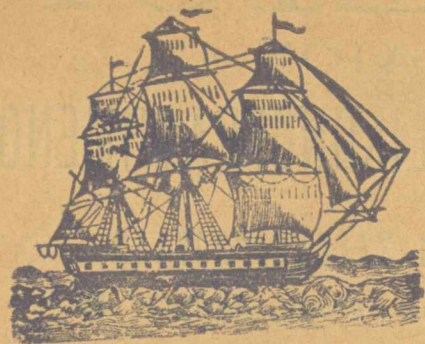
ΧΑΙΡΕ ΜΑΡΙΑΜ

Ἄνα!—Ψυχὴ τῶν οὐρανῶν!—ποῦ ἀπ' τὰ χραντὰ σου στήθη
'σαρκώθηκε Μέγας Θεὸς καὶ ἀνέστησε τὴν πλάσι
καὶ τοῦ φωτὸς ὠκεανὸς ξεχειλίσει κέχυθη
καὶ ἀστειρευτός τὰ ρεῖθρά του κυλάει, γιὰ νὰ χορτάσῃ

τὸν διψασμένον ἄνθρωπον ἀπὸ χαρὰν κέλπιδα·
Παντάνασσα! μὲ τὴν λευκὴν τῆς παρθενιας χλαμύδα
ποῦ βρέφος τὸν Θεάνθρωπο μέσ' ἴστο παχνὶ βυζαίνεις
καὶ μὲ τὴν ὑπερκόσμια ματιὰ σου μᾶς εὐφραίνεις·
ὦ γλυκεῖά Μάνα τοῦ Χριστοῦ, ὦ καλωσύνη τέλεια,
τὰ διαμαντένια ποῦ ἔστησες τῆς ἀρετῆς θεμέλια,
'Ἐσένα τὰ ἐπίγεια καὶ τὰ οὐράνια ὑμνοῦνε
καὶ οἱ Μάγοι μὲ τὰ δῶρά τους κ' Ἐσένα προσκυνοῦνε,
γιατὶ ἀπ' τὴν σμύρνα πλείοτερο καὶ ἀπ' τὴν ἀλόη μυρίζει
ἢ εὐσπλαχνία γλυκύτατη ποῦ ἴστην καρδιά σου ἀνθίζει·
καὶ ὁ πόνος καὶ ἡ ἀγάπη σου τὸν κόσμον ἀγκαλιάζει,
ὅπου ἑξαλλος μὲ μιὰ φωνὴ σὲ χαιρετᾶει καὶ κράζει·
—«Χαῖρε, Μαριάμ! Τὸ δάκρυο τὸ μητρικὸ Σου δίνει
'στῶν κολασμένων τὲς ψυχὰς δροσιὰ κέλεμψύνη!

Ι. Π. Ἰωαννίδης

Ο ΕΡΧΟΜΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΥ
(Λήρημα τῶν Χριστουγέντων).

Γερμένη στο παράθυρο, ἡ Ἑλένη, ἡ γυναίκα τοῦ Καπετάν Χρήστου, βυθίζει ἀδιάκοπα τὸ βλέμμα της μὲς τὴν ἀπέραντη θάλασσα, θέλωντας νὰ ξεχωρίσῃ ἀν τ' ἀγριεμμένα κύματά της κανένα ἄσπρο πανὶ τὰ σχίζῃ.

Ἀπ' τὴν ἴδια θέσι, ἐδῶ καὶ τόσες μέρες τώρα, εἶχε ἰδωμένα, ἓνα ἓνα, νὰ μπαίνουν ὄλα τὰ πλεούμενα τοῦ νησιοῦ στὸ λιμάνι του, καὶ ὅσους περιμένανε δικούς των, γιὰ τὰ Χριστουγέννα, μὲ χαρὰ νὰ τοὺς δεχθοῦνε.

Μονάχα τὴ γολέτα τ' ἀνδρὸς της, ἀκόμη δὲν εἶδε νὰ μπαίῃ, καὶ γι' αὐτὴ τόσες μέρες περιμένει, στυλωμένη, στὴν ἴδια θέσι.

Ἡ ἔννοια τῆς τρώει τὴ καρδιά, καὶ τὰ χίλια δυὸ, ποῦ τῆς περνᾶν ἀπ' τὸ νοῦ γιὰ τὸν ἀνδρα της, τῆς κάνουνε νὰ γεμίζουν δάκρυα τὰ μάτια της.

Εἶναι παραμονὴς ἀπομνησήμερο σήμερα, καὶ ὁ ἄγριος ἀέρας ποῦ φυσᾷ, φέρνει παίζωντας στ' αὐτιά της, τῆς φωνᾷ τῶν παιδιῶν ποῦ λὲν τὰ κάλαντα. Μ' αὐτὴ, σὰν νὰ μὴ ξέρῃ πῶς εἶναι Χριστουγεννῶν παραμονή, σ' ἓνα μέρος ἔχει στηλωμένα τὰ μάτια της, σ' ἓνα πράγμα ὁ νοῦς της τρέχει:

— Στὴ θάλασσα!

— Στὸν ἀνδρα της.

Ἡ νύχτ' ἀπλώνωιτας σιγὰ, σιγὰ, τῆς μαῦρες φτεροῦγές της, τὴν βρίσκει ἀκόμη στὴν ἴδια θέσι, περιτρογιρισμένη ἀπὸ τὸ μελαγχολικὸ φῶς ποῦ χύνει γύρω της ἡ κανδύλα, ἀναμμένη μπρὸς στὰ εἰκονίσματα, νὰ κυτᾷ νὰ διασχίσῃ τ' ἀδιαπέραστο σκοτάδι, χωρὶς νὰ μπορῇ νὰ ἰδῇ τίποτ' ἄλλο, παρὰ τὸ φανάρι ποῦ μιά φαινόταν καὶ μιά χανόταν κάτω στὸ κάβο, καὶ ν' ἀκούῃ τὸ λυπητερὸ ἀναστέναγμα, ποῦ ἀπ' τὸν ἄγριο ἀέρα βγάζῃ τὰ ξάρτια μιανῆς γολέτας ἀραγμένης στὸ λιμάνι, ἀντικρὺ στὸ παράθυρο ποῦ καθόταν, ποῦ τῆς φαινόταν σὰν μοιρολόγι.

Ἄχ! — πῶς ἤθελε νὰ βλέπῃ ἀραγμένη καὶ τὴ δική της γολέτα δίπλα στὴν ἄλλη καὶ ν' ἀκούῃ τ' ἀναστέναγμα τῶν ξαρκιῶν της; Πῶς θὰ τῆς φαινότανε τ' ἀναστέναγμα κείνο σὰν γλυκὸ νανούρισμα νοιωθωντας σιμά της τὸ Χρῆ-

στό της; — Μὲ τί χαρὰ θὰ πρόσμενε τὴν αὐριανὴ ὄπως καὶ ἄλλοι;

Κι' ἔτσι θυμᾶται πῆς περασμένες χρονίες, τὰ περασμένα Χριστουγέννα. Θυμᾶται ἀκόμη πέρσι π' ἀρρεβωνισμένη πῆγε μαζὺ μὲ τὸ Χρῆστό της στὴν ἐκκλησιὰ, φορώντας τ' ὄμορφο κείνο φόρεμα, ποῦ τῆς εἶχε φερμένα ἀπὸ τὴν Πόλι. Θυμᾶται πειὸ περασμένα, ὅταν ἦταν αὐτὸς ἀκόμη ναύτης στὸ κράβι τοῦ σχωρεμένου τοῦ πατέρα της, τοῦ Καπετάν Μανώλη, ποῦ μόνον αὐτὸς ἀπὸ τοὺς ἄλλους ναῦτες ἐρχόταν κάθε Χριστουγεννῶν νύχτα, καὶ τοὺς ἐπαίρνε ἀπ' τὸ σπῆτι, φορώντας τὰ καλλίτερά του ρούχα, καὶ πηγαίναν ὄλοι μὲζὺ στὴν ἐκκλησιὰ, στὴ μέση ὁ πατέρας της, ἀπ' τὴ μιά μεριά ὁ Χρῆστός της καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη αὐτή. Θυμᾶται τότε κείνο ποῦ στὴν καρδιά της χτύπαγε γι' αὐτόνε, καὶ τὸ νοιώθει καὶ τώρα νὰ τῆς ξεσχίζῃ τὰ σωθικά.

Θυμᾶται πειὸ παλιὰ ἀκόμη, ποῦ ἦταν αὐτὴ παιδάκι μικρὸ, μὲ τί χαρὰ πρόσμενε τὰ Χριστουγέννα: δὲν ἐκλείνε μάτι τὴ νύχτα κείνη τῆς Παρνασσῆς ἀπ' τὴν χαρὰ ποῦ εἶχε ποῦ θὰ πηγαινε τὴ νύχτα στὴν ἐκκλησιὰ, μαζὺ μὲ τὸ πατέρα της.

Θυμᾶται τὸν πατέρα της στὸ δρόμο ποῦ πηγαίναν, ποῦ τῆς εἶδεινε τὸ πειὸ λαμπερὸ ἀστέρι στὸν οὐρανὸ, ποῦ τῆς ἔλεγε πῶς ἦταν αὐτὸ τ' ἀστέρι π' ὠδήγησε τοὺς Μάγους στὸ σπήλαιο ποῦ γεννήθηκε ὁ Χριστὸς καὶ κείνη πειὰ ἀπ' τὸ θαυμασμὸ της ὡς ποῦ νὰ φτάσουν στὴν ἐκκλησιὰ, δὲν χόρταινε νὰ τὸ βλέπῃ.

— Τί εὐτυχισμένα χρόνια!

— Τί εὐτυχισμένα Χριστουγέννα!

Καὶ τώρα;

Ὁ πατέρας της στὸ τάφο!

Καὶ ὁ Χρῆστός της, ποῖος ξέρει ποῦ νᾶναι, ποῖο θαλασσόδεμα θὰ τραβᾷ ἢ σὲ ποῖα μποῦκα νᾶναι κλεισμένος.

Καὶ τὸ βλέμμα ἀδιάκοπα στυλωμένο στὸ ἄγριο σκοτάδι, τρέχει στὰ περασμένα...

Σὲ μιά στιγμὴ ὁμως, νομίζει πῶς βλέπει πάλι στὴν ἄκρη τοῦ σκοτεινιασμένου οὐρανοῦ νὰ φαίνεται τὸ ἴδιο ἀστέρι ποῦ ἄλλοτε τῆς εἶδεινε ὁ πατέρας της. Τὸ βλέπει λίγο λίγο νὰ μεγαλώνῃ καὶ σιγὰ σιγὰ νὰ πλησιάζῃ νὰ φτάνῃ τὸ φανάρι τοῦ κάβου, νὰ στρίβῃ καὶ νὰ μπαίῃ μὲς τὴ μπούκα τοῦ λιμνιοῦ. Τὸ βλέπει νὰ χύνῃ φῶς γλυκὺ γύρω του, φωτίζωντας τὸ ἄγριο σκοτάδι, καὶ νοιώθει τὸ φῶς κείνο νὰ τῆς βλασμάωνῃ τὴ πονεμένη της καρδιά.

Ἐκφρὸν ἓνας φοβερὸς κρότος τὴν κάνει νὰ ζυζυπήσῃ ἀπὸ τὸν ζυπνητὸν ὕπνο ποῦ ἔκανε.

Πετάγεται ἀπάνου καὶ τί νὰ ἰδῇ! Τὴ γολέτα τους ἀραγμένη δίπλα στὴν ἄλλη. Κι' ἀκούει τὰ χαρούμενα γαυγίσματα τοῦ ἀγαπημένου τοῦ Μπούκου, τοῦ κκραβόσκυλου, ποῦ εἶχαν στὴ γολέτα. Δὲν πρόφθασε νὰ κτεβῆ τὴ σκα-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

ΤΑ ΚΡΙΝΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ

Εἶνε ποιητὴς καὶ ἀπὸ τοὺς δημοφιλεστέρους μέλιστα. Τὰ χαριτωμένα του τραγουδάκια συχνὰ κατὰ τὰ βράδια ἀκούονται ἀδελφωμένα μὲ τῆς κιθάρας τῶν ἐρωτευμένων.

Καὶ δικίως, διότι κανεὶς ἄλλος ἴσως δὲν ἐκλείσει μέσα εἰς τρυφερότερες καὶ γλυκύτερες στροφές τοὺς κλημούς καὶ τοὺς πόνους τῆς Ἀγάπης.

Καὶ εἶνε ἓνας εὐμορφος νέος. Ἐχει ἓνα προσωποῦν ἀρρήτως γλυκὺ, συμπληθητικώτατον. Μοιάζει πολὺ τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸν ἀκάνθινον στέφανον.

Τὰ ὄρατά του μάτια, τὰ ὕγρα πάντοτε, μαρτυροῦν ὅτι μιά ψυχὴ ὄνειροπόλος, μιά ψυχὴ πάλλουσα διὰ τὰ μεγάλα ἰδανικά καὶ τοὺς πόθους τοὺς κυκνοῦς, ζῆ μέσα εἰς τὸ ἀσθενικόν, τὸ λεπτοκαμωμένον ἐκεῖνο κορμί.

Ὅπως ὄλοι οἱ ἀληθινὸι ποιηταί, ἔτσι καὶ αὐτὸς εἶνε πάντοτε πλουσιώτατος μὲν εἰς ὠραίαις ἰδέαις, πλὴν φεῦ! πενηρῶτατος κατὰ τὸ βλάντιον.

Κάθηται ἐκεῖ παρὰ τοὺς πρόποδες τοῦ Λουκαθητοῦ, εἰς ἓν μικρὸν δωμάτιον—σὰν δύναται νὰ ὀνομασθῇ δωμάτιον μίαν σεσθρωμένην τραγῆλη, ὀλίγων τετραγωνικῶν μέτρων ἱσορραμίας, μὲ ἓνα καὶ μοναδικὸν παράθυρον χωρὶς τζάμικα καὶ μιά πόρτα χωρὶς κλειδαριά.—

Ἀλλὰ τί τὸν μέλει αὐτόν ἂν δὲν ἐγκλείσῃ δροῖαν ἢ πόρτα του;

Ποῖος λαποδύτης... θὰ κτεδέχεται νὰ εἰσχωρήσῃ ἐκεῖ μέσα!

Ἐνα στρώμα ἀχρύνινον, ἓνα τραπέζι παμπάλαιον, ἓνα σικυρνὶ τῆς ταβέρνας καὶ εἰς τὸν τοῖχον μίαν εἰκὼν τοῦ Ἁγίου—κομμένη ἀπὸ καμμὶαν ἐφημερίδα—ἰδοὺ ὄλα τὰ ἐπιπλά τοῦ ποιητικοῦ του μεγάρου.

Ἄλλ' ὄχι!... Ἡ περιγραφή δὲν εἶναι πλήρης. Ἐλησμόνησα νὰ προσθέσω ἄτι. Κάτι ποῦ ἐξωραίζει πολὺ τὴ φτωχικὴν αὐτὴ φωλιὰ καὶ κάτι ποῦ ἀρωματίζει τὴν ἀτύσφοιρὴν της μὲ ἓνα λεπτότατον ἄρωμα ἀγάπης.

Κάτι τέλος τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ—μαζὶ μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ ποιητοῦ τῆς «Αἰταρείας» ὅτι ὄντως μίαν ποιητικὴν ὑπὸ κρῖος ζῆ ἐκεῖ μέσα.

Μίαν γάστρα κρίνων!

Ναί, μίαν γάστρα ἀπὸ λευκοὺς κρίνους, μεγάλους, ὠραίους κρίνους εἶνε ἐκεῖ ἐπάνω στὸ μοναδικὸν παράθυρον.

Ἀλήθειαι, ἡ γάστρα εἶνε ἀπὸ τῆς κοινῆς ποῦ δὲν ἀξίζει περισσώτερον ἀπὸ δυὸ δεκάρες καὶ οἱ κρίνοι εἶνε ἀπὸ τὰ λουλούδια ἐκεῖνα τοῦ λαοῦ ποῦ ἀνθίζουν σὲ κάθε μπλκόνι—ἄλλ' ἀδιάφορον!

Ὁ ποιητὴς ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κρίνα του.

Ὡ! τ' ἀγαπᾷ πάρα πολὺ!

λα καὶ δέχτηκε στὴν ἀγκαλιὰ της τὸ Χρῆστό της.

Τ' ἀστέρι, π' ἔβλεπε νὰ πλησιάζῃ, ἦταν τὸ φανάρι τῆς πλώρης, καὶ ὁ κρότος ποῦ τὴ ζύπνησε, ἡ ἄγκυρα πῶρριζεν ἀπ' τὸ κράβι!..

Τὰ μεσάνυχτα εἶναι περασμένα, καὶ ἡ γλυκεῖα ἀρμονία τῆς πρώτης κμπάνης σχίζει τὴ βαθεῖα ἤσυχια τῆς νύχτας. Ὁ καιρὸς ἔχει μπανατσάρει. Τὰ στοιχεῖα ὄλα εἶναι ἠσυχασμένα, δαμασμένα καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὸν ἐργασμὸν στὸν κόσμο τοῦ Θεοῦ τους. Ὁ ἄγριος ἀέρας ἔχει πέσει, καὶ τὰ κύματα, ἤσυχα ἤσυχα, φιλοῦνε τῆς καρῆνας τῶν καρδιῶν στὸ λιμάνι. Τὰ σύννεφα, διωγμένα ἀπ' τὸν οὐρανὸ, ἀφίουν νὰ λάμπῃ τ' ἀστέρι τῆς αὐγῆς καὶ νὰ φωτίζῃ ἓνα κομμάτι θάλασσας κεῖ πέρα, κατὰ τὴν Ἀνατολή, ὅπου ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα ἀγκαλιάζονται. Καὶ ἡ Ἑλένη, τραβῶντας καὶ πάλι γιὰ τὴν Ἐκκλησιὰ, βλέπει τ' ἀληθινὸ ἀστέρι νὰ χύνῃ γύρω του τὸ γλυκὸ κείνο φῶς: ποῦ προτῆτερον νόμισε πῶς ἔβλεπε καὶ κταλαβάζει μίαν γλυκεῖαν εὐτυχίαν νὰ τῆς πλημμυρίζῃ τὰ στήθεικα, καὶ νοιώθωντας στὸ χέρι της τὸ Χρῆστό της, αἰσθάνεται ἓνα κύμα λατρείας ν' ἀνεβάζῃ ἀπ' τὰ τρίσβηθα τῆς καρδίας της γιὰ Κεῖνον ποῦ σὰν σήμερα γεννήθηκε.

Χριστουγεννα 1901

ΚΑΛΥΣ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΕΣ ΔΡΗΣΣ

Η ΛΙΜΝΗ

Στὸν ἐξάδει.190 Δ. Γαρουκάρια

Θυμᾶσαι τὴ γελοῦμενη τὴ λίμνη

Μὲ τὰ γαλάζια, ἀκύμαντα νερά:

Τοῦ φθινοπώρου τώρα τὸ μαράσι:

Ἄπλωθη ἐπάνωθι τῆς θλιβερά!

Κι' εἶναι τὰ νούφαρά της πεθαμένα,

Τριγύρω της πουλιὰ δὲν κελαηδοῦν,

Καὶ στὰ θολὰ νερά της ξεραμένα

Τὰ φύλλα τῆς ἱτιάς ἀγομαδοῦν...

Καὶ ὁ κύκνος ποῦ τὴν κοίμειεν ἀγάλια

Μὲ τὴ γλυκεῖα πλανεύτρα του λαλιὰ,

Προχθὲς ποῦ γύρω ἐστάζονε τὰ πένθη,

Στῆς δύσης τὴ θλιμμένη σιγαλιὰ,

Ἐστῆλωσε τὰ μάτια πρὸς τὸν Ἥλιον

Κι' ἀνοίγωντας τὰ κάτασπρα φτερά

Τὸ τελευταῖον τραγουδῆσε τραγουδί

Κι' ἀπλώθη πεθαμένος στὰ νερά!..

1901

ΦΡΑΣ. ΖΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

Εἶνε γὰρ αὐτὸν, ἡ γάστρα ἐκεῖνη τῶν ἀπλῶν λουλουδιῶν, μιὰ ἐνθύμησις γλυκεῖα—ἡ μόνη γλυκεῖα ἐνθύμησις τῆς ζωῆς του τῆς δυστυχημένης ποῦ ἐπέρασε μετὰ πολλὰ φαρμάκια καὶ βάσανα.

Εἶνε ἡ μόνη ἀνάμνησις τῆς ἀγάπης του. Διότι ἀγάπησε καὶ αὐτὸς καὶ τὸν ἀγάπησαν. Ναί, τὸν ἀγάπησε μιὰ νέα καὶ καλὴ κόρη, σὲ ἄλλους καιροὺς περασμένους.

Ὡ! μετὰ τί πόνον θυμᾶται τοὺς εὐτυχημένους ἐκείνους καιροὺς, τότε ποῦ δὲν ἦτο μόνος στὸν κόσμον σὰν ἐρημὸ πουλί, τότε ποῦ εἶχε κάποιον νὰ τὸν ἀγαπᾷ καὶ νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ, μέσα εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν τὸν βαρὺν καὶ ἀχαρῖν—εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Τότε ποῦ τοῦ ἐχαμογελοῦσαν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἐψιθύριζαν λόγια ἔρωτος αἰ ἐσπερινὰ αὔραι.

Τότε ποῦ ἔγραψε τὰ ὠραιότερα τετράστιχα, τὰ περιπαθέστερα σονέττα καὶ τῆς γλυκύτερες στροφές!

Ὡ! ἔζησε καὶ αὐτὸς στιγμὰς εὐδαιμονίας. Ἐμέθυσε καὶ αὐτὸς εἰς μέθην φιλημάτων, καὶ ἔζησε καὶ αὐτὸς βράδυν ἀλησμόνητα κάτω ἀπὸ δροσερὰ ἀνοιξιὰτικὰ φυλλώματα.

Μὰ τώρα εἶνε παντῆρημος πάλι. Πέθανε ἡ ἀγάπη του.

Πέθανε ἡ κόρη μετὰ τὰ πλούσια μαῦρα μαλλιά μετὰ τὰ μεγάλα μάτια!

Πέθανε καὶ τοῦ ἀφῆκε μιὰ θλίψη ἀπέραντη μετὰ τὴν καρδιά του, τὴν ὀρφανή γιὰ πάντα—καὶ τοῦ ἀφῆκε τὴ γάστρα ἐκεῖνη, ποῦ τοῦ εἶχε δωρήσει μιὰ πρωτομαγιά, τὴ γάστρα μετὰ τοὺς λευκοὺς κρίνους—τοὺς ὀλόλευκους σὰν τὴν παρθενικὴ ψυχὴ της.

Εἶνε τὸ μόνον ἐνθύμιον τῆς Ἀγάπης του, καὶ ἡ μόνη του παρηγοριά.

Πόσο τοὺς λατρεύει ὁ ποιητὴς τοὺς κρίνους του, πόσο τοὺς περιποιεῖται!

Καὶ μετὰ τί πόθο περιμένει τὴν ἀνοιξί ποῦ θὰ φρουτώσουν καὶ θὰ βγάλουν πάλλευκα ὠραιότατα λουλούδια.

Νομίζει πῶς ἀνθίζει ἡ ψυχὴ τῆς Ἀγάπης του, γυμνὴ ἐπάνω στὰ ἀβρὰ πέταλα τῶν κρίνων. Νομίζει πῶς ζαναζῆ ἡ πεθαμένη—ἡ κόρη μετὰ τὰ πλούσια μαῦρα μαλλιά, μετὰ τὰ ὀλόγλυκα μάτια.

Καὶ τότε, μαζί μετὰ τὴν εὐωδιά τῶν κρίνων, γύνονται μέσα στὸ φτωχικὸ του καμαράκι ὄλαι αἰ ἀναμνήσεις τῶν παλιῶν του καιρῶν, τῶν εὐτυχημένων.

Καὶ θαρρεῖ ὡς νὰ ἀκούῃ γύρω του μίαν μουσικὴν φιλημάτων, καὶ ἓνα σιγαλὸν ψιθύρισμα ἀπὸ λόγια ἔρωτος, καὶ ἓνα χαϊδεύμα ἀπὸ αὔραν εὐτυχίας.

Καὶ ζῆ τότε, ζῆ ὁ ἀπελπισμένος ποιητὴς!... Ἐνὰ ἀπαλὸ χαμόγελο γλυκοχαράζει στὰ πικραμένα τὰ χεῖλη, μιὰ κοκκινάδα ζωῆς βράφει

τὰ μάγουλά του καὶ μιὰ λάμψη γοῶν ἀστράφτει στὰ δακρυσμένα του μάτια.

Ἐρχονται ἐπειτα τὰ βράδυν τὰ γλυκά, τὰ ἀνοιξιὰτικὰ, τὰ μαγευμένα.

Καὶ ὁ ποιητὴς, ἐπάνω ἐκεῖ ἀπὸ τὸ φτωχικὸ του καμαράκι, βλέπει ὄλην κάτω τὴν μεγάλην πόλιν, τὴν λουομένην εἰς τὴν πλημύραν τοῦ φεγγαριοῦ.

Βλέπει ὄλα τὰ μέση τῶν παλαιῶν του ἐρωτῶν, ὄλα τὰ ἀγαπημένα καὶ τὰ ἀκριβὰ!

Καὶ τὴν Ἀκρόπολιν ποῦ χάνεται πέραν ἐκεῖ, ὡσὰν ὄνειρον ἀγνόν, καὶ τοὺς Στύλους τοῦ Νεοῦ τοῦ Διὸς ποῦ ὑψοῦνται πρὸς τὸν ἡρεμὸν οὐρανόν, ὡσὰν βραχίονες προσευχομένων γιγάντων, καὶ πέραν ἀκόμη τὴν Φαληρικὴν θάλασσαν ποῦ κοιμᾶται ἀπαλὰ μέσα εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ φωτός.

Ὡ! τότε εἶνε εὐτυχὴς ὁ ποιητὴς. Ναι, εἶνε ἀρετὰ εὐτυχὴς!

Σύρει τὸ κάθισμά του διπλὰ στὸ πικράθυρον, ἀκουμπᾷ ἐπάνω του τὸν ἀγκῶνα καὶ μετὰ τὸ χεῖρ στήριζει τὸ κεφάλι.

Καὶ ἐνῶ τὰ βλέμματά του πλανῶνται πέραν ἐκεῖ πρὸς τὸν καθαρώτατον οὐρανόν καὶ τὴν ὀνειρευομένην ἠδονικῶς θάλασσαν, καὶ ἐνῶ τὸ χεῖρ του χαϊδεύει ἀπαλὰ τὰ λευκότετα κρίνα, ὁ νοῦς του ταξιδεύει μακριὰ, πολὺ μακριὰ.

Εἰς τὴν πατρίδα τῶν ποιητῶν, εἰς τὴν κυνὴν χώραν τῶν ἐρωτευμένων.

Καὶ τότε ὁ ποιητὴς πλάττει τὰ περιπαθέστερα σονέττα, τὰ εὐγενικότερα τραγούδια, καὶ τῆς γλυκύτερες στροφές!

ΘΡΑΣ ΖΩΪ ΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΝ

(κατὰ τὸν Ἰωάν. Τουρνεμπερῆ)

Τὰ Χριστουγεννα ἐρχόνταν' καὶ ὁ Θεὸς γιορτῆ μεγάλην ἔβωσεν εἰς τὸ παλάτι, τὸ αἰθέριο, ἡ φηλῆ. Καὶ προσκάλεσε τοῦ κόσμου τὰ γυναῖκα μόνον καλλῆ: Ἀρσταῖς, μικραῖς—μεγάλαις, μετὰ τὰ γόνα τους καλά. Ἐλαμπαν τὰ μέτωπά τους ἄστ' ὀλόγλυκα ἀστέρια. Καὶ πανήγυρι, λές, εἶχε κάθε μιὰ Ἀρετῆ, Ἐγελούσαν, ἐγορεύαν εἰς ἐκεῖνα τὰ λιμέρια. Μ' ἀθωότητα οὐράνια καὶ μ' ἀγάπη ζηλευτῆ

Πλὴν σὲ λίγο εἶδ' ὁ Πλάστης, μ' ἀπορία του μεγάλη. Πῶς δύο εὐμορφαῖς παρθέναις δὲν γνωρίζονταν ἐκεῖ. Κ' εὐθὺς πάει πρὸς ἐκεῖνας, τὴν μιὰ φέρνει εἰς τὴν ἄλλη. Καὶ ταῖς λέγει μετὰ ἀγάπη καὶ χαμόγελο γλυκὺ:—

«Ἡ Εὐεργεσία εἶνε...» καὶ ἐσυστήσε τὴν μιὰ «Ἡ Εὐγνωμοσύνη, —λέγει— τεύτ' ἢ ἄλλ' ἢ ζωηρά...»

Ἐκπτάθησαν αἱ δύο τους μετὰ μεγάλη ἀπορία. Καὶ αἱ δύο τους γιὰ τὴν πρώτη ἀνταμώνονταν φορὰ!

Ἄλ. Πεοδικίδης

ΖΩΝΤΑΝΟΠΕΘΑΜΕΝΗ

Ἀπέθανε τὸ μεσημέρι τῆς 25 Νοεμβρίου τοῦ 18... συνεπεῖχ' ἀσθενεῖας, τὴν ὁποῖαν οὐδεὶς ἰατρὸς ἠδυνήθη νὰ διαγνώσῃ.

Ἀπέθανε! ἀλλὰ πράγματι, αὐτὸς ἦτο ὁ θάνατος, ἀφοῦ μοι ἦτο δυνατόν ν' ἀκούω, νὰ βλέπω, νὰ σκέπτομαι! διότι ἐνόσω μοι ἄφησαν τὰ μάτια ἀνοικτὰ ἔδλεπον τοὺς πάντας εἰσερχομένους καὶ ἐξερχομένους τοῦ δωματίου μου. Ἐπειτα, ὅταν καὶ τὰ μάτια τὰ χονδροειδῆ δάκτυλα τῆς νιταντῆς μου ἔκλεισαν, ἤκουον καθαρὰ ὄλας τῶν τὰς ὀμιλίαις. Ἐνόησα, ὅταν μοι ἔκαμον τὴν τελευταίαν προπαρρασκευαστικὴν μου τουαλέταν, ἐνόησα τὸν ἄθλιον ἰατρὸν τὸν πιστοποιήσαντα τὸν θάνατόν μου· καὶ ὅταν ἤλθε ἡ μοδίστρα νὰ μοῦ φορέσῃ τὸ νεκρικὸ ἄσπρο φόρεμα μετὰ τοὺς πέπλους καὶ τὰ ἄνθη, ἐθύμωσα καὶ κατὰ πρότον τότε ἐπροσπάθησα νὰ κινήσω τὸ σώμα μου.

Καὶ ὅταν ἡ μαμά μου ἤλθε κλαίουσα, ἐξέκλεκος νὰ με φιλήσῃ, ἤσθάνθη λυγμούς ν' ἀνέλθωσιν εἰς τὸ στήθος μου, οἷτινες ὅσον καὶ ἂν ἦσαν ἀληθεῖς δὲν κατώρθωσαν νὰ ἀνασηκώσωσι τὰς νεκράς μου σάρκας.

Ἥμην νεκρά! μὰ λοιπὸν αὐτὸς ἦτο ὁ θάνατος; ἀλλὰ τότε πράγματι ἦτο φοικωδὴς, ἀφοῦ ἤκουον τοὺς γονεῖς μου κλαίοντας, ἀπηλιπισμένους, καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ τοὺς φωνάξω:

— Ζῶ, χρῆστε!

Με ἄφησαν ἔτοιμη, τουαλετρισεμένην, κατ' ὄλην τὴν νύκτα, ἐπάνω στὸ τραπέζι τῆς σάλας. Τὰ γύρω ἄνθη ἐμοσχοβολήσαν τὴν ἀτμοσφαιρὴν καὶ μὴ ἀκούουσα πλέον τῆς μαμάς μου τοὺς λυγμούς, ἠσύχασα, καὶ μάλιστα προσεπάθησα ν' ἀνακινήσω ἡρεμίαν καὶ ν' ἀκούσω τὰς γύρω μου φλυαρίας. Καὶ νὰ, τί ἔλεγε μιὰ φίλη μου πρὸς μίαν ἄλλην:

— Ἐπὶ τέλους, πέθανε; ἦτο καιρὸς εἶχε κταντήσῃ πλέον ἀνυπόφορος ὡς πρὸς τὸν ἐγωισμόν, καὶ μ' ἐπιαναν τὰ νεῦρά μου σὰν ἔδλεπα τὸν Γιδωργὸ νὰ τὴν κοπιμεντάρῃ—στὴν κατὰστασι ποῦ ἦτο. Νὰ σοῦ πῶ; τὴν ξεφορτωθήκαμε!

Γέλασα· ἂν γελοῦν οἱ νεκροὶ ἠθέλησα νὰ κάμω τὰς σκέψεις μου ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ ἡ ὀμιλία ἄλλων μ' ἐμπόδισε.

— Φαντάσου ἔλεγε ἡ νιταντῆ μου· τῆς φουρῶν ἀπομέσα τὴν χονδρὴν τὴν ἀλυσίδαν μετὰ τὸ κελὸ τῆς σταυροῦ μὴ χειρότερα! σὲ πεθαιμένο ἄνθρωπο τέτοια λούσα!

Ἠσθάνθη ὡς νὰ μοῦ ἀνεσθῆκωνον τὸ κεφάλι καὶ ἀμέσως ἠνόησα ὅτι ἤθελον νὰ μοῦ πᾶρουν τὸ φυλακτικὸ μου.

Ἐπειτα ἔγεινε ἡσυχία σχετικῆ. ἤκουον καλὰ καὶ ἤρῃσα νὰ κρίνωμαι τὸ πάγωμα τῶν ποδῶν μου, τὸ ὅποιον προήρχετο ἀπὸ τὴν δρόσον τῶν ἀνθέων τὰ ὁποῖα μοι εἶχον θέσει.

Ἡ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. Ἐξ Ἐλαιογραφίας τοῦ καλλιτέχρου κ. Θ. ΔΙΜΗΤΡΙΟΥ.

Ἦρχετα νὰ σκέπτομαι μετὰ φοικῆς ἀναλογίζομαι, ὅτι τὴν ἐπαυρίον, τὴν ὥραν αὐτὴν, θὰ εὐρισκόμην θαμμένη, μόνη, ἐρημὸς ἤθελα νὰ φωνάξω βοήθειαν, νὰ εἰπῶ: εἶμαι ζωντανή!...

Μοὶ ἦτο ἀδύνατον ἡ φωνὴ μου ξεφυγοῦσε στὸ στήθος μου, τὰ δάκρυα ἔχοντο πρὶν ἀκόμη φανοῦν στὰ μάτια μου. Ἐσκεπτόμην, ἐνόμιζον, ὅτι θὰ τρελλαθῶ, προσεπάθουν, προσεπάθουν νὰ κινήθω, καὶ νὰ μὲν δὲν τὸ κατώρθωσα, ἐκουραζόμην ὅμως προμερὰ, καὶ ἔχονον οὕτω ἐπισιθητῶς τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς σκέψεως.

Ἐημέρωσε ἡ ἰδίη ἡσυχία βασιλεὺς πολλὰς ὥρας, κατὰ τὰς ὁποῖας ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐννοήσω τὴν ὥραν.

Λίρνης, ἤκουσα κλάματα, φωνάς ἡ μαμά μου, διαφυγοῦσα, ἤθελε νὰ εἰσελθῇ εἰς τὸ δωμάτιον ποῦ εὐρισκόμην· ὁ σκληρὸς ἐκεῖνος κόσμος τῆς τῆς ἀπηγόρευε· ἔγεινα ἔξω φρενῶν ἐκ θυμοῦ ἔβαλα ὄλας μου τὰς δυνάμεις νὰ κινήθω νὰ φωνάξω... Ἀδύνατον, ἀδύνατον!...

Κατέπεσα, ἡ μάλλον ἄφησα νὰ καταπέσωσιν αἱ ἀνύπαρκτοι δυνάμεις μου καὶ ἤρῃσα πάλιν νὰ σκέπτομαι ἂν ἦτο οὗτος ὁ θάνατος. Ἡ κηδεῖα μου ἠτοιμάζετο ὀλονέν· ἐνόησα ἀπὸ τὸ τῆς ναιγμά τῆς κεφαλῆς μου, ὅτι με ἀνεσθῆκωνον ἤκουον τώρα εὐκρινῶς δικόφρους ὀμιλίαις, ἠσθάνθη τὸν ἀέρα ὅστις εὐεργετικὸς ἔφχυσε τὸ νεκρὸν πρόσωπόν μου.

Νὰ τώρα μετὰ κατέβησαν τὴν σκέλην, ἓνα δέμα ἄνθη ἐβλῆκαν στὸ στήθος μου· ἐκύλησε, ἡ δρόσος του ἔφχυσε τὸ πρόσωπόν μου, ἐδίψων. Ἐπροσπάθησα νὰ δροσίσω τὰ χεῖλη μου μετὰ τὰς ὀλίγας ἐκεῖνου σταγόνας ἀδύνατον, ἀδύνατον νὰ κινήσω τὸ παρκαμικρὸν τοῦ προσώπου μου μέρος.

Ἀπηλιπίστην. Ἄφησα νὰ με σπρώξουν, νὰ με ἀνατινάξουν. Τώρα εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ποῖοι με ἠσπάζοντο; ἠσθάνθη χεῖλη πολλὰ νὰ ἐγγίζον τὸ μέτωπόν, τὰς πικρείας μου, τὰ μαλλιά μου.

μου, ἡσθάνομην τώρα καὶ τὴν πνοὴν ἐκείνων, οἵτινες ἔμενον περιπλέον ἐπάνωθέν μου.

Μ' ἔθεσαν εἰς τὴν νεκράμαζαν.

Ἐτρεχαν πολὺ καθ' ὄλον αὐτὸ τοῖδιόστημα, ἐν ἐσχάτῃ ἀπελπισίᾳ διατελοῦσα, προσεπάθου, πάντοτε προσεπάθου νὰ κινηθῶ.

Ἄδύνατον.

Ἐφθάσαμεν εἰς τὸν τάφον.

Ἦνοιζαν τὸ ὑπόγειον. ὦ! πόσον καλὰ ἤκουον τώρα τοὺς κτύπους, τὰς διαφορὰς ὀμιλίας· ὁ ἀὴρ εἶχεν ἀρχίσει νὰ μὲ κάμῃ νὰ αἰσθάνωμαι· ἐκλαιον (κλαίουσι οἱ νεκροί;) ἀναλογιζομένη, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ μὲ θάψουν, θὰ χαθῶ, θὰ εἶνε ἄδύνατον πλέον νὰ σωθῶ.

Θὰ μὲ φάνε τὰ σκυλήκια . . . καταμόναχῃ στὰ σκοτεινὰ, θὰ φοβοῦμαι . . . βοήθεια, ἤθελα νὰ φωνάζω.

Εἶπεν ὁ ἱερεὺς: « Δεῦτε τελευταίον ἀσπασμόν. »

Ἦρχισε πάλιν ἡ παρελάσις· τώρα ἦλθε καὶ ἡ μαμά μου.

Ἡ θέσις μου ἦτο φορικτὴ ἡσθάνομην τὸ σῶμά της νὰ ἀσπαίρῃ ἀνωθεν τοῦ ἰδικοῦ μου, δάκρυα ὡς βροχὴ ἐπιπτον ἐπὶ τοῦ προσώπου μου· μ' ἐφίλει εἰς τὰ χεῖλη. Μάνη μου, γλυκειά μου μάνη· τὸ νερὸ ποῦ ἦλθεν μου τὸ ἔδωκεν τὰ δάκρυά της· τὰ ὅποια ὁμοῦς εἰς οὐδὲν ἄλλο μὲ ὠφέλησαν.

— Παιδί μου, ἔλεγε.

Καὶ ἡ λέξις αὐτὴ μοῦ ἐσπάραξε τὴν ψυχὴν· ἀνελάμβανον δυνάμεις, ἤλπιζον, περικόλων τὸν Θεὸν ἀκόμη ὀλίγον νὰ τὴν ἀφήσῃ πλησίον μου· ἡσθάνομην ὅτι δὲν ἤμουν νεκρά· ὅτι ὁ θάνατος δὲν ἦτο αὐτός.

Ἄπεμάκρυναν λιποθύμον τὴν μητέρα μου.

Γρήγορα γρήγορα μὲ κατέβασαν· βανδύσω μου ἐρρίψαν τὸ σκέπασμα ἀπὸ τοῦ ἀρήρσαν τὸ μαζιλάρι μου.

Νὰ τώρα, σὲ λίγο θὰ ἐκλείον τὸ ὑπόγειον.

Ἐχάθην, ἐχάθην! Διὰ πικρὸς, ζῶσα νεκρά. Ἦκουσα τὴν συρομένην πλάκα· προσεπάθησα διὰ τελευταίαν φορὰν

Τίποτε!

Αἰφνῆς ἡσθάνθην νὰ μοῦ ἀφαιροῦν τὸ σκέπασμα.

— Πάρε, Μανώλη, τὰ παπούτσι· εἶναι μεταξωτὰ καὶ κρινούργια. Ἄφστην τὴν κκομοίρα καὶ ξέσκεπη.

Ἦσαν οἱ νεκροθάπται, οἱ ὅποιοι ὠμίλων οὕτω.

Λίγη ὥρα πέρασε ἀκόμη, τὰ παπούτσι μου τὰ ἀτλαζωτὰ ἐφυγαν ἀπὸ τὰ πόδια μου· ἡσθάνθην κρῦο παγετώδες εἰς ὄλον μου τὸ σῶμα.

Ἐκλείσαν μὲ πένθιμον κρότον τὸν τάφον.

Ἐτελείωσε' ἐτάφην πλέον.

B.

Ὅταν συνῆλθα ἐντελῶς θὰ ἦτο πρῶοι. Ἐπήδησα ἀπὸ τὸ ζῦλινο μου· κρεβάτι· τὸ κρῦο μ' ἐθέριζε· ἤμουν γυμνή· τὸ λευκὸ μου φόρεμα δὲν

ἦτο ἄλλο παρὰ μία ποδιὰ μεγάλη, κλύπτουσα ὄλο τὸ ἔμπρὸς τοῦ σώματός μου, ἔρχισα τὸ μισοφόρι μου διὰ νὰ σκεπάσω τὴν ράχην μου, καὶ ψυχτὰ εὗρον τὴν σκάλαν· ὁ τάφος ἦτο 2 μέτρων τοῦλάχιστον μέγας· ἀνῆλθον τὴν σκάλαν καὶ μὲ τὰ νύχια μου προσεπάθησα νὰ σύρω τὴν πλάκα· ἦτο ἄδύνατον. Ἡ πλάκα ἦτο κτισμένη. Τότε ἤρχισα νὰ φωνάζω μὲ ὄλην τὴν δύναιμιν τῶν πνευμόνων μου· ὁ ἦχος τῆς φωνῆς μου μ' ἐχαροποίησε· ἐτσιμποῦσα τοὺς γυμνοὺς μου βραχιόνας καὶ εὐχαρίστως ἡσθάνομην τὸν πόνον. ἐσῆκωνα στὰ σκοτεινὰ τὸ σκέπασμα τῆς κάσας μου· τὸ ἄφηνά νὰ καταπίπτῃ, ἤκουον, ἡσθάνομην, ἤμην ζῶσα, ζῶσα θυμμένη ὁμοῦς· ἤρχισα πάλιν νὰ φωνάζω, νὰ κτυπῶ τὴν πλάκα ἐσωθεν μὲ τὸν γρόνθον μου.

Τίποτε· ἡσυχία ἀπόλυτος.

Κατακουρασθεῖσα, ἐκάθησα. Τὸ κρῦο τότε μὲ περιέβαλε φρικωδέστερον καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου μου· ἐμοῦδίασα, συνεισπειρώθην καὶ προσεπάθησα νὰ ζεσταθῶ μὲ τὴν ἰδίαν μου θερμότητα. Αἰφνῆς, ἡσθάνθην νάρκη, ὡς λιποθυμίαν.

Ἐξἄλλος, ἐσθκώθην· διέβλεπον τώρα τὸν ἀληθινὸν θάνατον καὶ δὲν ἤθελον ν' ἀποθάνω.

Ἀπελπισ, ἐσῆκωσα ὁλόκληρον τὸ σκέπασμα τῆς κάσας μου· ἤρχισα νὰ τὸ ἀφίνω νὰ πίπτῃ ἐπὶ τῆς πλάκῃς· ἡ γυμναστικὴ αὐτὴ μοι ἔδωκε θερμότητά τινά ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ μου· ἐκτύπων, ἐκτύπων μὲ ὑπεράνθρωπον δύναιμιν, ἀγνοοῦσα ἂν ἦναι ἡμέρα, ἂν κανεὶς θὰ διέλθῃ, ἂν θὰ σωθῶ. Ἐκτύπων μὲ δύναιμιν καὶ ταχύτητα, ἦτις οὐδὲν εἶχε τὸ φυσικόν, τὸ ἀνθρώπινον.

Ἐσυχία πλήρης ἐβασίλευεν.

Ἄπελπισ, ἐρρίψα κατὰ γῆς τὸ βαρὺ σκέπασμα καὶ ἠκροάσθην.

Ἦκουσα φωνὴν! μόλις ἐφθάνεν εἰς τὰ ὠτά μου, ἴσως διότι δὲν ἦτο δυνατή.

— Βοήθεια, σώσατέ με, μ' ἐθαψαν κατὰ λάθος.

— Ἡσύχασον! ἡκούσθη ἡ φωνὴ· τώρα θὰ σὲ σώσω.

Εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λέξεων αὐτῶν ἐγεννα ἐξω φρενῶν ἀνῆλθον ὄλας τὰς κλίμακας, καὶ μὲ φωνὴν ἀγρίαν, τρομεράν, ἐφώναζα:

— Μὴ φύγῃς ὅποιος καὶ ἂν ἦσαι· μὴ μ' ἀφίνης· δὲν θὰ σὲ πιστέψουν. Μὴ μὴ, πρὸς Θεοῦ! μὴ φύγῃς!

— Ποιὸς εἶσαι; ἡκούσθη εὐκρινῶς ἡ φωνή.

— Μία κόρη. Μὴ φύγῃς. Μὴ!

— Ἀλλὰ τότε πῶς θὰ σὰς σώσω;

— Μὴ φύγῃτε! θὰ σὰς εἶπω ἐγὼ.

— Λέγετε.

Ἐμεινα ἄφωνος ἐπ' ὀλίγον.

— Ἀκούσατε· τὸ κίόσι τοῦ τάφου μου ἔχει τέσσαρας ράβδους σιδηρᾶς· σὰς εἶναι δύσκολον νὰ πάρητε τὴν μίαν ὡς λαστόν;

— Ἀδύνατον, ἀπήνητησεν ἡ φωνή· πῶς θὰ δυνηθῶ ν' ἀνασηκώσω τὴν πλάκα· τοῦλάχιστον ἄς φωνάζω.

Ἦκουσα καθαρῶς ποῦ ἐφώναζε: « Βοήθεια!»
— Δὲν μοι ἀπνκτοῦν· κανεὶς δὲν φαίνεται· ζεύρετε, αὐτὸ τὸ μέρος εἶναι πολὺ ἀπομειμακρυσμένον.

Σιωπὴ ἐπηκολούθησε.

— Μὴ φύγῃτε, μὴ, ἐπανελάμβανον φοβοῦμαι.

— Αἰσθάνεσθε δυνάμεις νὰ μὲ βοηθήσητε νὰ σύρωμεν τὴν πλάκα; μὲ ἠρώτησεν ἡ φωνή.

— Ναί, ἀπήνητησα ἀπελπισ· γρήγορα, σῶσατέ με.

— Ἡ κλειδωνιά τοῦ κήπου εἶναι ξεκλειδωτή· μὲ τὸ γάντζο της θὰ ἀφαιρέσω τὸ γύρω κτίσιμον· ὑπομονή!

Ἦκουον ἡσυχὰ ἡσυχὰ νὰ ἐργάζεται ὁ σιδηρὸς τῆς κλειδωνιάς. Δὲν γνωρίζω ἂν ἐπέρασε πολὺς ἢ ὀλίγος καιρὸς· ἡσθάνομην εἶδος παραλυσίας τῶν δυνάμεών μου, τῶν αἰσθήσεων μου, τοῦ λογικοῦ μου.

— Κύριε, τοῦ ἐφώναζα ἀπελπισ.

— Σὰς ἀκούω.

— Ἐὰν αἰφνῆς πύσω νὰ σὰς ὀμιλῶ, σημεῖον, ὅτι περιέπεσα εἰς τὸν λήθαργόν μου. Μὴ μὲ ἀφήσητε.

— Προσπαθήσατε νὰ συγκαταθῆτε ὀλίγον δύνασθε ἐὰν θέλητε.

— Ἴδου ἐτελείωσα· ἔχετε ὀλίγην δύναιμιν· τώρα ἐγὼ θὰ τραβήξω τὸν χαλακὸν, σείε σπρώξατε.

Ἐγύρισα ἀντιθέτως τώρα· στηρίζω τὴν ράχην μου εἰς τὴν πλάκα, ἐσπρωζα, ἐσπρωζα..

Ἀκτις φωτὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὑπόγειόν μου.

Αἱ δυνάμεις μου ἐπανήρχοντο· ἐρόφρησα ἀπλήστως τὸν εἰσερχόμενον ἀέρα.

— Σταθῆτε ἐφώναζα εἰς τὸν σωτήρά μου, νὰ συνέλθω ὀλίγον.

Δευτέρα τώρα ἀπόπειρα.

Ἡ πλάξ, συρομένη ἀνωθεν, ἐκυλίσθη ἀκόμη ὀλίγον.

Ἡδυνάμην τώρα νὰ βλέπω τὸν οὐρανόν, καὶ ἐν καταπράσινον κυπαρίσι· ἤρχισα ν' ἀνακτῶ ὄχι μόνον τὰς δυνάμεις μου ἀλλὰ καὶ τὴν ζωὴν μὲ ὄλας τὰς συνηθείας.

— Μπορῶ νὰ σὰς ἴδω, κύριε;

— Εὐχαρίστως, ἤκουσα φωνὴν καθαράν τώρα πλέον.

Σηκώσασα τὴν κεφαλὴν, περετήρησα τὸν σωτήρά μου.

Ἦτο νεώτατος, ἑρπαιός, καὶ τέλος, κύριος.

Ἐντραπήν· ἤμην γυμνή καὶ τότε μόνον ἐσυλλογίσθην εἰς ποῖαν κατάστασιν θὰ μ' ἐβλεπεν ὁ νέος αὐτός.

— Ἐχετε δυνάμεις νὰ σπρώξῃτε ἀκόμη ὀλίγον;

Ἡ φωνὴ αὕτη μὲ ἐπανέφερον εἰς τὴν πραγματικότητα.

Ἀνῆλθον πάλιν τὴν σκάλαν.

Ἐσπρωζα ἀκόμη, ἐσπρωζα, ὁ σωτήρ μου μ' ἐβοήθει ἄρκετὰ.

Ἡ πλάξ ἐσύρητο σχεδὸν μόνη τώρα· ἦτο τοποθετημένη ἀπὸ κάτωθεν πρὸς τὰ ἐπάνω, καὶ

σχεδὸν ἐγλυστροῦσε· ἀκόμη ὀλίγον.

Δύο βραχιόνας μὲ ἐσυρον ἤμην ζυπόλητη ἢ καυμένη· ἤμην γυμνή μόνον μὲ τὰ λευκά καὶ τούλινα φορέματα, τὰ νεκρικά μου.

Ὁ σωτήρ μου ἐξήγγιξε τὸ ἐπνωφόρι τοῦ τοῦ ὅποιον ἐφόρεσα. . . Ἰππειτα μὲ ἐπῆρεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ.

Σχεδὸν ἔτρεμεν

— Εἶμαι εὐτυχής, διότι σὰς ἔσωσα, δεσποινίς. . . Ἐπανελάμβανον συχνὰ τὴν φῶσιν «εἶμαι εὐτυχής».

— Μήπως ἐγὼ; τῷ ἀπήνητων.

Μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸ θυρωρεῖον. Ἐκεῖ, ἀπὸ τὸν ἐμπληκτὸν θυρωρόν, μετ' ἀπαθείας, ἐζήτησα τὰ παπούτσιά μου. . .

Ἐπειτα μία ἀμαζα ἐστάθμευεν ἐξω· πάλιν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ μ' ἔφερον ἕως ἐκεῖ ὁ σωτήρ μου. Ἐτρέχομεν τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς τὴν πόλιν ἐκρύωνα· ὁ σωτήρ μου προσεπάθει νὰ ζεστάνῃ τὰς χεῖράς μου καὶ μὲ ὀλίγας λέξεις μοι εἶπε ποῖος ἦτο: Φοιτητὴς τῆς ἱατρικῆς. Εἰς τὸ νεκροταφεῖον εὐρήθη τόσον πρῶοι, ἐλθὼν πρὸς ἀναζήτησιν σκελετοῦ χάριν τῶν μελετῶν τοῦ· ὁ θυρωρὸς δὲν ἦτο ἐκεῖ καὶ περιεφέρετο ἀνά τοὺς τάφους ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ τὸν ὠδηγήσῃ πρὸς εὐρεσίαν τοῦ ζητουμένου.

Ἡ ἀμαζα ἔτρεχεν· αἰφνῆς ἐστάθη· ὁ ἀμαζῆς κατελθὼν ἐζήτησε τὴν διεύθυνσιν.

Ἐμεινα ἄφωνος δὲν ἐγνωρίζον τί νὰ κάμω, φοβουμένη νὰ παρυσισθῶ εἰς τοὺς γονεῖς μου εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην.

Ἐστράφην πλήρως πεποιθήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν σωτήρά μου.

— Κύριε, τῷ εἶπον. . . δὲν κάμνει νὰ μὲ πᾶτε εἰς τὴν μαμά σας;

— Δὲν ἔχω γονεῖς, δεσποινίς, δυστυχῶς μένω εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. . .

Ἐπειτα ἀμαζᾶς περιέμενε πάντοτε.

— Τότε λοιπόν; σπῆτι μου· ἔδωκα τὴν ὁδὸν, τὸν ἀριθμόν.

Γ.

Ὅταν κατῆλθεν ὁ πατήρ μου, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀμαξηλάτου, ἐκρύβην ἐντὸς τῆς ἀμάξης.

Ὁ σωτήρ μου, διὰ φράσεων ἐπιτηδεῶν καὶ συνετῶν ἐγνωρίζον εἰς τὸν πατέρα μου τὴν σωτηρίαν.

Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω, καὶ θὰ διατηρήσω ζωηρότεραν τὴν ἀνάμνησιν ταύτην ἐξ ὄλων τῶν ἄλλων, τὴν φωνὴν τοῦ πατρός μου.

— Τί λές; ποῦ εἶναι; ποῦ εἶναι;

Ὁρμεμύτως ἠγνόησε τὴν ἐκεῖ παρουσίαν μου, ἐρρίφθη ἐντὸς τῆς ἀμάξης· ἔψαυσε τὸ πρόσωπόν μου μὲ τὰς χεῖράς του, ἔκλαιε, ἐγάλα, παρελογίζετο· μὲ ἤρπασεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ· δταν ὁ σωτήρ μου μὲ ἔλαβε πάλιν, καθότι ἐκεῖνος δὲν εἶχε δυνάμεις νὰ μὲ κρατήσῃ πολὺ, ἔσκυψε μὲ ἐφίλησε, ἔπειτα ἡσπᾶσθη τὴν κεφα-

λὴν τοῦ σωτήρος μου καὶ μὲ φωνὴν ἀρρήτου γλυκύτητος, τρέμουσαν ἐκ συγκινήσεως τῆς ἐψιθύρισε:

— Παιδί μου!

Ἐπανεῦρον τὴν μητέρα μου· διατί, ὦ ἀναγνώστα, νὰ σοὶ ἐπαναλάβω τὰς λέξεις τῆς, νὰ σοὶ ζωγραφίσω τὴν χαρὰν τῆς;

Εἶναι πολλὰ πράγματα ἔς αὐτὸν τὸν κόσμον, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται ἀνθρώπινος χεὶρ νὰ περιγράψῃ, νὰ δικτυπώσῃ.

Ἐχρειάσθησαν ἡμέραι πολλαὶ διὰ ν' ἀνακτῆσαι ἐντελῶς τὰς δυνάμεις μου.

Τὰς ἀνέκτησα ὁμῶς χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῶν γονέων μου καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ σωτήρος μου.

Τὴν 25 τοῦ Δεκεμβρίου, τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ἐτελοῦντο οἱ γάμοι μας...

Ὅλοι ἐορτάζουν τὴν σημερινὴν ἡμέραν, ἐγὼ ὁμῶς ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὴν ἐορτάζω πανηγυρικώτερον...

Ὡς ἡμέραν τῆς σωτηρίας μου καὶ ὡς ἐπέτειον τοῦ γάμου καὶ τῆς εὐτυχίας μου συγχρόνως.

LUX

ΔΒΥΣΣΟΙ

ΣΥΜΦΟΡΑ

Αὐτοῦ τοῦ Κόσμου ἡ πληγὴς Ἐκάναν τὴν καρδιά μου Ποτέ τῆς νὰ μὴν ἀγαπᾷ Ὡ! μαυρὴ συμφορὰ μου!

Ἀγνωρίστος μέσ' ἐστὶ ζωὴ Ποτέ μου νὰ μὴ νοιώθω Ὅτ' ἓνα πόθο ἐρωτικὸ Ὅτ' ἓνα μαῦρον πόθο.

Σὰν φάντασμα, σὰν ζωτικὸ Λιῶνια θὰ διαβαίνω Κάθε ἀπάτητο στρατὶ, Κάθε στρατὶ χαμένο.

Ἐγὼ φαρμάκι ἐστὶν καρδίᾳ Ὅπου ἔμπορεῖ νὰ πνίξῃ Αὐτὸν τὸν αἰτιμονύουνα Στὴν κόλασιν νὰ εἴξῃ.

Αὐτοῦ τοῦ Κόσμου ἡ πληγὴς Ἐκάναν τὴν καρδιά μου Ποτέ τῆς νὰ μὴν ἀγαπᾷ Ὡ! μαυρὴ συμφορὰ μου!

ΜΗΤΣΟΣ ΠΑΠΑΣΠΗΤΡΟΥ

ΑΣΤΡΟ καὶ ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐπρόβαλε προχθὲς τὸ βράδυ Ἐπὶ τὸν οὐρανὸν Ἐν ἄστρο φωτεινῷ.

Γραμμὴ ἀφῆκε στὸ σκοτάδι Καὶ δὲν ἐφάνη πλεῖα Ἐπὶ τὴν σιγαλιά.

Καὶ εἶπα, στὴ βαθεῖά μου σκέψι: «Μὲ κάθε ποιητὴ Μοιάζ' ἡ γραμμὴ αὐτή.

Ἐστὶ καὶ αὐτὸς, ἔκει ποῦ προβάλλει Καὶ λάμπει σιγαλά, Ἐάφνου, μὲ μίαν κυλιᾶ...»

ΑΧΙΛΛΕΥΣ Π. ΒΕΝΕΤΑΣ

« ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ »

ΧΛΩΜΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ

Καμμιά ἄλλη φορὰ δὲν εἶχα τόσο πολὺ μαγευθῆ ἀπὸ τὸ μυροβόλο περιβόλι τῆς θείας μου, ὅσον τὸ ἀνοιχιάτικον ἐκεῖνο δειλινὸ.

Ἐπερπατούσαμεν μαζὺ ἐπάνω στὰ χαλικοστρωμένα του μονοπάτια — τὰ γαρνιρισμένα ἀπὸ τῆς ἀνανθῆς χλόης τὸ χουῦδι καὶ μὲ κάθε λογῆς μικρολούλουδα, μέσα στὰ καλαμόφρακτα καὶ ἀνθοσπαρμένα στρατονάκια, κάτω ἀπὸ τὰ ὄρακα τὰ καταπράσινα φυλλώματα καὶ στὰς πυκνὰς δενδροστοιχίαις τῶν πευκῶν καὶ τῶν πλατάνων.

Ἐκάθησα ἔς ἓνα λιθαρένιο καναπεδάκι καὶ ἀγνάντευα μὲ μάτια ὀλάνοικτα τὸ περισσοστολισμένο περιβόλι ἀπορροφούσα ἀπληστα τὰ μύρα τῶν ἀνθισμένων λεμονιῶν καὶ ξάνοιγα νὰ ζετυλιγεται, προστά μου ἓνα κύμα μενεξεδένιο, ἄλλα πειὸ πέρα ἀπὸ ἄσπρους καὶ γαλάζιους κρίνους καὶ ἄλλο μακρύτερα ἀκόμη ἀπὸ γερᾶνια καὶ κίτρινας μαργαρίτες.

Ἦμουν καταμαγευμένος ἀπὸ τὸ πανόραμα ἐκεῖνο τ' ἀπέραντο, ἀπὸ ὅλην τὴν δροσερὰν βλάστησιν, καὶ μέσα ἡ ψυχὴ μου ἐλιγοθυμούσεν ἀπὸ τὴν αἰθέριαν μυρουδιά, ἐπαθαίνετο, ἀνελύετο διὰ τῆς ἐκστάσεως. Ἀρμονία ἤρεμη σὰ χάδι καὶ ἐρωτικὴ ἐξεγύνητο γύρω στὴ μαλυβένεια ἀτμόσφαιρα τοῦ δειλινοῦ τὴν πλημμυρισμένην ἀπὸ μελωδίαις ἃ ἄφινε τὸ ὑστερνὸ τῶν πουλιῶν τραγουδίσμα, ἐν ᾧ πέρα ὁ ἥλιος ἀργὰ ἀργὰ ἀρχίζε νὰ κατεβαίνῃ πρὸς τὴν δύσιν του καὶ ἔβαρε μὲ μιὰ χρυσόροδη πορφύρα τὰς ἀπειναντι λοφιστείας...

Καὶ σ' ὅλην ἐκείνην τὴν πλούσια πλημμύρα

τῶν εὐωδιῶν καὶ τῶν χρωμάτων, στ' ἀληθινὸ αὐτὸ κομμάτι τοῦ παραδείσου, ἓνα πρᾶγμα ἐτυραννοῦσε ἀπὸ καιρὸ τὸν νοῦν μου καὶ πρὸ πάντων τὸ δειλινὸ ἐκεῖνο.

Κάθε φορὰ ποῦ θάμπαινα στὸ ἐκτεταμένον αὐτὸ περιβόλι, τὰ μάτια μου ἄθελα ἐπερταν σὲ μιὰ μεγάλη καὶ μακρὰ μὲν τριανταφυλλιά, ποῦ ἦταν φυτευμένη κάτου σὲ κάποιον ἄκρη. Ἀμὰ τὴν ἀντίκρουζα ἀπὸ μακρὰ, ἐνοιώθα σὰν κάποιος δυνατὸς μαχητῆς νὰ τραβοῦσε τὴν ψυχὴν μου, καὶ ποῦ μ' ἔσυρε καὶ μὲ παρέσυρε κοντὰ τῆς καὶ μ' ἔκανε νὰ σταματῶ τὸ βῆμά μου ἀγνάντια τῆς, καὶ ὥρες ὀλόκληρες νὰ κάθημαι νὰ τὴν κυττάζω.

Καὶ ἦταν ἡ τριανταφυλλιά ἐκείνη ἡ μεγάλη καὶ μακρὰ μὲν, καὶ ξένο καὶ ἄχρηστο μέσα στὸ πανεύσομο περιβόλι, μιὰ ἀντίθεσις — ἀληθινὴ παρατονία πρὸς ὅλην ἐκείνην τὴν ζωντανὴν εἰκόνα τῆς φύσεως καὶ τῆς ὠμορφίαις τῶν διαφρονούντων χρωμάτων. Καχεκτικὴ καὶ λυγισμένη, χωρὶς χυμὸ καὶ ζωὴν, μὲ τὰ τριαντάφυλλα τῆς τὰ ὁποῖα ἐν ᾧ φαινότουσαν νὰ ἦσαν λευκά, ἡ ἀρρώστια τᾶχε κάμει χλωμά, ξέθωρα, καὶ ἀπὸ τὴν μεγάλη τους ἀδυναμία ἐφυλλοροοῦσαν συγὰ στὸ ἐλαφρύτερον τῆς αὔρας ἄγγιγμα...

Ἐξᾶφνα, ἓνα σιγαλὸ αἰσθάνθηκα στὴν πλάτη μου κτύπημα. Γυρίζω καὶ βλέπω τὴν θεία μου, ἡ ὁποία μὲ εἶχε χάσει καὶ γύρευε νὰ μὲ βρῇ.

— Ἐ! τί χαζοεῖς ἐδῶ πέρα, μοῦ λέγει, καὶ δὲν πηγαίνεις νὰ σιγαλιῖς ὅλο τὸ περιβόλι; Ὡ! νᾶξερεις αὐτὴ, ἡ τριανταφυλλιά ποῦ βλέπεις τί παρελθὸν κλεῖ μέσα τῆς, ποῖδ' δράμα λυπητερὸ ἐπαίχτηκε ἄλλοτε ἐδῶ χάμου!...

Ἐχει καὶ αὐτὴ ὅπως οἱ ἄνθρωποι τὴν ἱστορίαν τῆς — ἀπὸ τὰς ἱστορίας ἐκεῖνες τὰς πονόψυχες, τὰς ἀλησμόνητες, ἀπὸ τὰς ὁποῖαις εἶνε γεμάτος, ἀλλοίμονο! ὁ κόσμος...

Τὰ ἀπροσδόκητα ἐκεῖνα τῆς θείας μου λόγια μ' ἀξάφνιασαν, καὶ ἓνα αἰσθημα βὰθὸ πόνου μ' ἐκυρίευσεν πρὸς τὴν τριανταφυλλίαν ἐκείνην. Ἐκαστος φαντάζεται βέβαια μὲ πόσιν περιέργειαν καὶ θερμότητα ἔσπευσεν νὰ παρακαλέσω τὴν θείαν μου νὰ μοῦ διηγηθῇ τὴν πρᾶξιν τῆς ἱστορίας.

Ἡ θεία μου ἐκούνησε τότε θλιβερὰ τὸ λευκὸ κεφάλι τῆς, ἐκάθησε ὕστερα σ' ἓνα λιθάρι, καὶ μὲ φωνὴ, σὰν μοιρολόγι πικρατονιάρικον, ἀρχίνησε νὰ μοῦ λέγῃ:

— Ἄ τὸ περιβόλι αὐτὸ, πρὸ τοῦ νὰ τ' ἀγοράσω, τὸ εἶχεν ἓνας γιαντρός μὲ μιὰ γυναῖκα καὶ τρία παιδιὰ. Τὸ μεγαλύτερόν του — τὸ πειὸ ἔμορφο καὶ προκομμένο — ἐσπούδαζε ζωγράφος. Θὰ γίνονταν, ἔλεγον οἱ δασκάλοι του, ἓνας ἀπὸ τοὺς φημισμένους καλλιτέχνους καὶ θὰ δόξαζε κάποτε τὴν Πατρίδα μὲ τὸνομά του.

Ἄλλ' ἄξερνα, μιὰ μέρα — Ὡ! τὴν κατα-

ραμμένη μέρα! ἐφάνηκε ἀνέλπιστα μπροστὰ τοῦ, μέσα στῆς ζωῆς του τὸ ἥσυχο καὶ ἀτάραχο διάβω, κάποιον εὐμορφη κοπέλλα, ἀληθινὴ νεράιδα, ποῦ ἄμα τὴν εἶδεν ὁ καλλιτέχνης ἀμέσως τὴν ἐλαχτάρῃσε καὶ τὴν ἠγάπησε μ' ὅλην τὴ φλόγα καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸ τῶν εἰκοσιᾶ του χρόνων. Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή ὅσῳ πῆγαινε καὶ ἐρῶντωνε ὁ ἔρωσ μέσα του, καὶ ῥίχτηκε γεμάτος ἀπὸ ἐλπίδας στὴν τέχνην τὴν ἀθάνατην, μ' ἓνα πόθον ἰδανικόν, μὲ τὴν πεποίθησιν στὸ τάλαντό του καὶ μὲ τὸ σκοπὸ νὰ γείνη μιὰ μέρα ἔκκουστός καλλιτέχνης καὶ ἐπιλανούταν μὲ τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα νὰ πάρῃ γυναῖκα ἐκείνην, καὶ ἔκεινη γιὰ τὴν ὁποία ἔτρεφε τόση ἀγάπη κλεισμένη μεσ' ἐπὶ τὴν ποιητικὴν καρδίαν του, ποῦ τὴν ἐλάτρευε μ' ὅλο τὸ βαθύτατον αἰσθημα του, π' ἐρώλιαζε μέσα του ἄγρυπνο καὶ φλογερό!

Ἐδῶ ἡ θεία μου διεκόπη ὑπὸ λυγμῶν ἐκόμψωσε ἡ φωνὴ τῆς καὶ ἐκατάπτε ἓνα βαθὺ στεναγμὸν. Ἐμεινε ὀλίγη ὠρα σιωπηλή, καὶ ἐξηκολούθησε:

— Ἄ καὶ δούλευε ὁ δύστυχος νύχτα καὶ μέρα, πάντα μὲ τ' ἀνοιχτόκαρδο χαμόγελο στὰ χεῖλη, καὶ ἐρῶτανε ταχτικά ἀπὸ κάτου ἔς αὐτὴν ἐδῶ τὴν τριανταφυλλιά, καὶ ζωγράφιζε μὲ τὸν χροστῆρα στὸ χεῖρι ῥωμάντζες, ἄλλοτε ἀκουαρέλλες, καὶ ἄλλοτε ἐλαιογραφίες, ἐμπνευσμένες ὅλες ἀπὸ τὰ μάτια Ἐκείνης — ἄχ! τὰ μάτια ἐκείνα τὰ σατανικά, τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴ θάλασσα δόλια...

Καὶ ἔξερνα ποῖος νὰ τοῦλεγε πῶς μιὰ μέρα ἡ στρίγγλα ἐκείνη θὰ τὸν ἄφινε τόσο ἀπάντεχα καὶ ἀνέλπιστα μέσα στὴ φουρτούνα καὶ στὴ λάβω τῆς ἀγάπης του! Τὸν ἀπαράτησε τὸν δύσμοιρο, καὶ ἔσηκώθη καὶ ἔφυγε μ' ἓνα λιμοκοντόρο...

Ἀμὰ τόμαθε ὁ καλλιτέχνης ἐπῆγε νὰ τρελλαθῇ, νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὸν καῦμό του, ἀρρώστησε βρειά, ἐπαρμιλοῦσε, ἐπαράδερνε στὸ κρεβάτι ἡμερόνυχτα ὀλόκληρα! Δὲ μπορούσε ν' ἀνθέξῃ περισσότερον ὁ ἀπαρνημένος καλλιτέχνης, καὶ ἓνα πρωὶ — ποῦ μόλις κατώρθωνε καὶ ἔσπερνε τὰ πόδια του ἀπὸ τὴν ἀδυναμία τὴν μεγάλην, ἐπῆγε σιγὰ σιγὰ ἀπὸ κάτου ἀπὸ τὴν τριανταφυλλιά καὶ ἔσκοτώθη!

Ἐκεῖ ποῦ ἐπλάσε τὰ ὄνειρα ἡ ἄδολη ψυχὴ του, στὴν ἴδιαν πάλι μερικὰ ἤθελε νὰ σβύσῃ καὶ ἡ ὑστερνὴ πνοή του!...

Ὅλοι τὸν ἐπονέσαμεν, καὶ ὅλοι ἐκλάψαμεν, ἀλλὰ πάντα σὰν ξένοι. Μονάχα τῶν γονιῶν ἡ καρδιὰ ξέρει νὰ πονέσῃ. Ἦσαν ἀπαρηγόρητοι καὶ ὅλα μαῦρα καὶ τρισκότεινα τοὺς φαινότουσαν. Καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴ τους λύπη, τὸ φρένισμά τους τὸ μέγαλον, ἐπῆραν, ἄμὰ γύρισαν ἀπὸ τὸ λείψανον, ὅλες τὰς μπογιὰς καὶ τὰ χρώματα τοῦ πεδίου τους καὶ τὰς ἔχυσαν γύρω στὴ ρίζα τῆς τριανταφυλλιάς γιὰ νὰ τὴν ξεράνουν!!!

Δὲ μπόρεσαν νὰ βλέπουν τὸ μέρος ποῦ ἀδικοχάθη τὸ παιδί τους καὶ ὕστερον ἀπὸ λίγον

καιρό σηκώθησαν κι' έφυγαν από το σπίτι τους

Αυτή λοιπόν είναι η θλιβερά ιστορία της δυστυχισμένης αυτής τριανταφυλλιάς, η οποία από τότε που της έφυσαν της δηλητηριασμένες μπογιές στη ρίζα της, δέν είδε μία προκοπή, μ' όλη την ιδιαίτερη φροντίδα που της έχω.

Και μακραίνεται ολόενα, σαν να αίσθάνεται την έρημιά της, λές και θλίβεται άπραγηγόρητη για τον άχώριστο σύντροφόν της . . .

Και την έβλεπα τώρα την τριανταφυλλιά εκείνη την μεγάλη και μαραμμένη — το άκακο εκείνο θύμα — με καρδιά κατάπονη να μαραζώνει από τή θλίψη της, με τ' άμύριστα και χλωμά της τριαντάφυλλα, με τ' αδυνατισμένα και ώχροπράσινα κλωνιά της, και την παρατηρούσα άμιλητος άσειστός, κι' άγροικούσα ν' αναβλύζει από την ψυχή μου ένα αίσθημα άνάμικτον άπερχειάς και μίσους θανάσιμου ένκαντίον Εκείνης!

Ένοιωθα φευγάτη τώρα όλη μου την πρώτη εύθυμία, κι' ένα στενόχωρο και πινηρό να περισφίγγει στενά την καρδιά μου — μεταγχιζόμενο μέσα μου όλο το βαθύ παράπονο και το πάθος του Καλλιτέχνη! Ένόμιζα πως άντηγούσαν άκόμη στ' αúτιά μου οι τελευταίοι της ψυχής: του σπαραγμοί, και έκυμάτιζαν επάνω στο κεφάλι μου οι βροείς στεναγμοί του.

Δέν ήμπορούσα να κρύψω — να κρατήσω περισσότερο την άμετρον συγκίνηση, το τραγικό εκείνο άνατρίχιασμα που συνετέλεξε όλον τον οργανισμό μου, έβιασα τον έαυτό μου κι' άφησα έλεύθερο το βήμα μου να μέ ζευμακρύνη από το μέρος εκείνο!

Τάκης Ν. Κονόρθος

Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΑΣΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ

(του Χάινε)

Χαιρωμένο ποίημα της γυναίκας το σώμα!
Τ' όπλασε ο Πλάστης σε στιγμήν, που ήταν 'ς τὰ καλά του
υπό αίθερα κι' ώμορφα και όχι από χόμα
και τώριζε στής φύσεως το λεύκιμα εδώ κάτω.

ΜΑΚΑ-ΜΟΥΚΑ

Είς το Πλημμελειοδικείον:
'Ο Πρόεδρος. — Γιατί έκτόπησες την γυναίκα σου;
'Ο Κατηγορούμενος. — Ήθελα νάξερν, κύριε πρόεδρε, τί κανείς σείς τή δική σας, όταν σας λήη βλάκα και μεθύστακα!

- Διάλογος: — Είθε τυφός; — Μάλιστα, κύριε. — Εκ γενετής; — Όχι, έκ... Κραδύμων.

Φίλε κύριε Ι. Χρυσανθόπουλε,

Είχατε την ευγένειαν να μου προτείνετε να βιογραφήσω διά το «Μουσειόν», τον κ. Κ. Π. Σπανουδην. Η προτίμησίς σας, παρ' όλην την αδυναμίαν μου, με ύποχρώνει να εκπληρώσω την πρότατιν ασμένως και σας έκφραζω εύχαριστίας, διότι μου παρέχετε την ευάρεστον άφορμήν να σχοληθώ διά πρόσωπον τόσο συμπαθές, ιστορών, έν τας λεπτομερείαις μάλιστα αυτής, φυσιογνωμίαν γλυκυτάτου φίλου, ο οποίος, όσον μακρόν και αν εύρίσκαται, αλλά ζή πάντοτε εις την μνήμην μου ως μορφή άγαστή και ως χαρακτική διακεκριμένος. Αν — και έπιτρέψατέ με να ήμαι βέβαιος ότι η επιείκειά σας θα μου παράσχη το εύτύχημα τούτο — αν την παρ' έμού εκπλήρωσιν της προτάσεώς σας χαρακτηρίσετε κατά τι άνάλογον προς την τιμήν, την οποίαν μου περιποιείετε, εις τούτο θα συντελέση κυρίως η ειλκρίνεια, μεθ' ης θα γράψω την βιογραφίαν, και την ειλκρίνειαν αυτήν, έχω την πεποίθησιν ότι θα εκτιμήσουν όλοι οι γνωρίζοντες τον βιογραφούμενον.

Διά να συγκεντρώσω ευκολώτερον τας άναμνήσεις μου όλας, βλέπω και πάλιν με άδελφικήν στοργήν την εικόνα του, την οποίαν θα συνοδεύση η βιογραφία και λέγω με τον νούν μου ότι άρκει αυτή και μόνη εις ένα καλόν και οδυσερκή φυσιογνωμόνα να λαλήση άπειρώς περισσότερα τών όσων θα γράψω εγώ.

Ψυχή μεγάλη και γενναύφρον, ψυχή ακοίμητος, αιώνιως αναζητούσα κάτι το άνεκφράστως ιδεώδες και ασύλληπτον, κατοπτρίζεται εις το ζωήρον του βλέμμα. Και η ώραία αυτή ψυχή, μέσα εις το μικρόν του ανάστημα, εγκλείεται ως ένας γίγας ρωμαλέος και εύθαρσής, πόθων νάναμετόρη το άπειρον όλον, να ένωτισθη τών άπορήτων τουρανού.

Πνεύμα διαυγέστατον, διάνοια μέστωμένη και γόνιμος, όταν άρχισή να σου ήμιλε, βλέπεις ότι διαλάμπει και άκτινοβολεί υπό το εύρύ μέτωπον, όπου παρ' όλην την ύγιή και άνθηράν νεότητά του διακρίνονται έναργώς τὰ ίγνη της αιώνιας σκέψεως.

Ένας άνθρωπος αληθώς ευγενής, όλος άφοσίωσι και όλος καλωσύνη, μία καρδιά τρυφερά ως παιδίου, γεμάτη από αίσθημα και γεμάτη από άγάπην μειδία και σου εύγεται, όταν σου σφίγγη το χέρι και σε χαιρετά ο πολύτιμος νέος.

Αλλά διά να γνωρίση τις κατά βάθος και με όλην την άξίαν του τον Σπανουδην, πρέπει να ήναι φίλος του έπιστήθιος, πρέπει να έχη την άπόλυτον έμπιστοσύνην του. Και αν ο φίλος του αυτός τύχη να ήναι βαθύς παρατηρητής και έπιδέχιος ψυχολόγος, διηλεκτός θα εκπλήσσεται πρό τών αιτηθέντων θησαυρών, τούς οποίους άνεξαντλήτους αν πάσαν στιγμήν θάνακαλύπτη, άναστρεφόμενος μετ' αυτού, του τελείως μορφωμένου ανθρώπου.

Βεβαίως δέν είνε εύκολον και ίσως-ίσως είναι άδύνατον να πολέμηθη θριαμβευτικώς η επικρατούσα δοξασία, ότι ο άνθρωπος πάντοτε θα είναι άτελής. Το κατ' έμέ όμως, όσον άφορξ τον βιογραφούμενον, την δοξασίαν αυτήν δικαιολογεί μόνον το άνάστημά του. Και φρονώ συνάμα, ότι αι όντως ευγενείς φύσεις, αι καταλλήλως διαπλασθείσαι διά να γνωρίζουν και λατρύσουν το αληθώς ώραϊον, έχδον στιγμάς, καθ' ης φέρουν φυσιογνωμίαν υπερκόσμιον.

Είς την φυσιογνωμίαν, την οποίαν προσπαθώ να ιστορήσω εδώ, έχω κυρίως μίαν ύποχρέωσιν. Να ήμολόγησω ότι τη όρείλω πολλάς έκστάσεις. Και όταν ένιοτε άναπολώ τα λευκά αίσθήματα, τάστιλα αυτά κρίνα, ήτινα θαφιλώς άνθίζουσ εις την ευγενή καρδίαν του, και όταν, νυσταγών την άρμονίαν τών ιδεών του και τών λόγων του, επκναρέσω εις τον νούν μου την ήμερον αυτήν φιλοτιμία, αίσθανομαι

ιδιαίτεραν ύπερηφάνειαν, ότι μου έγνωρίσε τούς μιχίους του πόθους, ότι μ' έμύθεσε με το νεκταρ τών υπερηφάνων όνειρών του. Και οι πόθοι του είναι πόθοι ανθρώπου, σκοπούντος, ει δυνατόν, να εύσεργήσει την άνθρωπότητα όλην, και τὰ όνειρά του είναι όνειρα, τα όποια εμπνέονται όσοι ευέλπιδες, με ύψωμένον το μέτωπον και με βήμα ασφαλές, βαδίζουσ προς την άνατολήν του φωτός, προς την πατρίδα της άθανασίας.

Αυτός είναι ο φίλος μου. Όπως τον αίσθάνομαι, καθώς τον άγαπώ, όποιον τον έγνωρίσα εγώ. Τώρα έρχομαι εις τον άνθρωπον, διά τον όποιον ενδιαφέρεται ο κόσμος. Έρχομαι εις τον άνθρωπον τον άνήκοντα εις την κοινωσίαν, εις τον άνθρωπον της δράσεως και της προσόδου.

Μόλις είναι τριηκονταετής. Έγεννήθη εις το Φανάρι της Κωνσταντινουπόλεως. Είναι τελειόφοιτος της Μεγάλης του Γένους Σχολής και έσπούδασεν εις τούς Παρισίους τας πολιτικας έπιστήμας. Έγεννήθη διά να γείνη δημοσιογράφος και εύγεινε τοιούτος. Διέπεσε μέχρι τούδε ως συντάκτης τών βυζαντινών εφημερίδων «Ταχυδρόμου» και «Κωνσταντινουπόλεως». Ό,τι γράφη, τούτο είναι πάντοτε δημιούργημα έμβριθύς μελέτης. Μισεί άμελιχώς την επιπολαιότητα και έχει ως άρχήν του, ότι ένας δημοσιογράφος μόνον έξώρας το ήμερονικτιον δικαιούται ν' αναπαύεται. Όχι: έπτά. Την έβδομήν, αυτήν πρέπει να την άπαναξ εις ένα μακρόν περίπατον, όπου ναναλογίζεται τί άγνοεί, διά να το μάθη την επομένην. Και τας άλλας δεκαεπτά πρέπει να τας θυσιάζη όλας αιώνιως κινούμενος, διαρκώς μελετών, χλιαλείπτως γράφον, άδιακόπως ταξιδεύον, πάντοτε έκτελούν το βρού, το δυτρερές, το όπέρωντον καθήκον, διά το όποιον είναι προσωρισμένος: Να ζήση, μόνον διά να συντελέση ύπερ της ζωής τών άλλων.

Τον παρακολούθησα πολλάκις εργαζόμενον. Τον είδα με ποίαν ταχύτητα έκτελεί τας αποφάσεις του, πόσον τολημής είναι εις τας συνεντεύξεις του και έθαυμασα κυρίως το πλεονέκτημα, το όποιον τον χαρακτηρίζει, ναποκτά άμέσως την ύπόληψιν και την συμπάθειαν και τών εξοχωτέρων προσώπων, μεθ' αν γνωρίζεται πρώτην φοράν. Και ύπήρξαν στιγμαί, καθ' ης ένόμισα, ότι όχι ένας αλλά δεκα πελοίτων άμερικανών δημοσιογράφων εγκλείει το σθένος και την αντοχήν και την τολημήν και την άποφασιστικότητα. Ένώ συντάσσει έν άρθρον του, ύποδέχεται και ήμιλεί συγχρόνως προς τρεις ή τέσσαρας έπισκέπτας του και έννο σκι ήμιλεί, σχεδιάζει κατά νούν δεκα άπαντητικας έπιστολάς, τας οποίας μετά μίαν ώραν θα στείλη εις ιστηρίμους φίλους του, διευθύνων αυτάς προς τα τέσσαρα σημεία του ήρίζοντος. Ένώ το πρωί τον χαιρετάτε εις τας Αθήνας, είναι άνδεχόμενον το έσπέρας να μάθητε ότι θαλασποποιεί εις τον Αδριαν, διά να φθάση εις μίαν ευρωπαϊκήν πόλιν και παρευρεθί εις επίσημον τελεστήν.

Είπα ότι τα ήθηρα του όλα είναι έργα έμβριθύς μελέτης. Από της πρώτης περιόδου, την οποίαν θα γράψη, εύθύς θα τον γνωρίζετε κήτοχον και ένήμερον του σκοπού, διά τον όποιον εκάθησεν εις το γραφείον του. Σοβαρός εις τας σκέψεις, καλλιτέχνης εις τας περιγραφάς, ποιητής εις τὰ αίσθήματα, άνάτεμνε τα θέματα του με έπιδεξιότητα θαυμαστήν, αποβλέπων πάντοτε εις ένα σκοπόν, να μοτοχευεση εις το πνεύμα του αναγκώστα του εύσεργικόν συμπέρασμα. Έάν συνέπιπτε να έδημοσιογραφεί εδώ, είμαι υπερβέβαιος ότι οι Αθηναίοι συνάδελφοι του θα τον έλάτρουν δια τα άπάνια προτερήματά του, όσον έπίσης τον ύπολήπτονται όχι όλίγοι φίλοι του ευρωπαίοι δημοσιογράφοι.

Τελείως κήτοχος της γαλλικής και της ιταλικής, γνωρίζει ίσως όχι όλίγον την τουρκικήν και μεταφράζει άπαιστώς και εκ της άγγλικής. Ακώρεστος εις το μαγνήσειν, ισχύτως μου έλεγεν ότι κατά τον

χειμώνα τούτον όλον τον καιρόν, όστις του περισσεύει, προτίθεται να τον διαθήση προς εκμάθησιν της γερμανικής. Δέν άμφιβόλλω, ότι μέχρι τούδε θα έπραγματοποίησε τουλάχιστον κατά το ήμισυ την άπόφασιν του.

Και την πολυγλωσσίαν του αυτήν την θεμελιώνει επί της τελείας εκμάθησεως της μητρικής του γλώτσης και την χρησιμοποιεϊ έπιδεξίως προς πλουτισμόν τών εγκυκλοπαιδικών του γνώσεων, καίτοι κατέγει ήδη τόσας, ώστε αν ήθελε, δέν θα έρριψκινδυνευε διαμφορίστων δι' αυτών δικαιούματα σοφού. Γνωρίζει πρό παντός, ότι άπαιτείται δι' ένα δημοσιολόγον. Την ιστορίαν και μάλιστα την σύγχρονον όλων τών ένθων και όλων τών κρατών. Ίδιξ κατέγει με έντέλειαν έπιστημονικήν την τρέγουσαν ιστορίαν της Ανατολής και λεπτομερώς την ιστορίαν τών Πατριαρχείων. Τας συζητήσεις του πλουτίζει με έπιστοδία, τα όποια νομίζετε ότι αναγινώσκει από βιβλίον, και εις τας διεγήσεις του παρενέει πλείστα ανέκδοτα, τεκμήρια τρανότατα, ότι αληθώς ο διεγούμενος είδε και έγνωρίσε τον κόσμο. Αποστηθίζει όλην την αρχαιολογίαν την έλληνικήν, την ρωμαϊκήν και όχι όλίγον την αιγυπτιακήν. Σας ήμιλει περί όλων τών κειμηλίων τών μουσειών της Ευρώπης, όπως να τὰ έπισκέψητ πρό όλίγου! και δύναται μένα εξ επαγγέλματος καλλιτέχνην να συζητήσει επί όλως όλοκλήρους περί τέχνης και περί καλού. Γίνεται λόγος περί τών θετικών έπιστημών: Γνωρίζει πολυ καλά ποια στοιχεια πρέπει ναποτελοϋν τον τέλειον οικονομολόγον, τον άριτίως καθηρησμένον βιομήχανον, τον άριστον γεωπόνον. Και εις όλα σας ήμιλει άκούρατος και με ταχύτητα ναυρικήν, διά να προσθάση τούς γοργούς καιλασμούς της διανοίας του.

Ήξεργασθε μετ' αυτού εις περίπατον. Φθάνετε εις το Ζαππειον. Θα τον ίδετε εύθύς εμπνεόμενον και ένθουσιάντα περί της καλλιγραφίμου βουνοσειρας του Γμηττου, πρό του γαλανοχρόστου ήρίζοντος τών Αθηναών, πρό της γούσσης όψεως του Σαρωνικού. Περνάτε από το πάρκον του Ζαππειού και άρχίζει να σας λέγη ποια είναι η ένεργητική έπίδρασις τών δένδρων εις μίαν πόλιν, πως πρέπει να κλαδύονται αι πεύκαί και πως να έμβολιάζονται αι ροδοδάφναι διά να ήναι μάλλον θαλαραί! Αναβαίνετε την Ακρόπολιν. Αν έχετε καιρόν, επί ώρας όλοκλήρους είναι άξιος να σας απαγγέλη τον διθύραμβον και του ελαχίστου λίθου. Αφίνετε τον ιερον βραχον. Ευβαίνετε εις τον τροχιδρόμον και καταυθύνεσθε εις τον Πειραιά. Καθ' όδον σας έκάβετε έν λεπτομερεία όλα τα θαύματα της μηχανικής, όλους τούς θριάμβους του άγμου. Διέρχεσθε από τών εργοστασίων του Φαλήρου και τον ακούετε ψάλλοντα τον ύμνον της εργασίας. Και ένή εξακολουθεί να ήμιλε, περί έμπορίου, περί πλουτολογίας, περί άπειρών θεματων, φθάνετε εις τον λιμένα του Πειραιώς, όπου άνδεχόμενον να εισέλθη εις έν ατμόπλοιον, διά να ταξιδεύση, διά να γνωρίση, διά να συγκινηθί και με την ζοκήν μου ύποβήτω ότι, εαν άπεράσει να περιβήση τα χιλιόμετρα όλα, τα όποια διέτρεξεν ήως τώρα με ατμόπλοια και με σιδηροδρόμους, δύσκολον θα ήτα να τώ άρηθί κανείς το ρεκόρ τουλάχιστον του έλληνος όδοιπόρου. Έχαιρέτιστε τας Αλπειας, κατοπτρίσθη εις τον Ρήνον, έπροσευχθή επί του Αθώ, ήκουσε τον φλοισθόν του Σηκουάνα, άνειροπόλησεν υπό τούς θόλους του Καπιτωλίου, έλούσθη εις τα ρείθρα του Ιορδάνου, ήγονυπέτησεν επί του Ραλγοβιά, ώσπρανθη τα μύρα του Ιονίου και έχαιρέτισεν εύλαβώς τας άθανάτους Μυκήνας. Και όταν η άεικίνητος αυτή μηχανή αισθανθί την ανάγκην βραχέιας άναπαύσεως, σταθεύει ένιοτε υπό τον παγκαλον της Αττικής ούρανόν η σεμιάζει παρά τας γλαυκάς άκτάς του Βοσπόρου, μελγχις ότου επανακτήση νέον σφρίγγος και άρπάζη και πάλιν την βακτηρίαν του όδοιπόρου προς εκπλήρωσιν του άκοιμητου πόθου του — να βαδίση προς τον Κό-

σμον του Κολόμβου, να φρικιάση πρό του ύψους των Σινικῶν τειχῶν, να πλανηθῆ μέσα εἰς τὰ μυστηριώδη δάση τῆς Ἀφρικής, να ριγῆσῃ πρό των κροκοδείλων του Γάγγου, να πατήσῃ τὰ πάγη των Ουραλίων, να πογγίσῃ ἐπὶ τέλους τὸν ἰδρωτὰ του ὑπὸ τὴν σκιάν των πυραμίδων τῆς Αἰγύπτου.

Καὶ παντοῦ, ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ ὁ ἀκούρατος περιηγητής, ἰδιαζόντως τιμᾷ τὴν ἑλληνικὴν δημοσιογραφίαν. Ἐγνωρίσεν ὑπουργοὺς καὶ γερουσιαστὰς καὶ βουλευτάς. Ἐπισκέφθη τοὺς σφοωτέρους ἄνδρας τῆς Γαλλίας. Παρευρέθη ἐσχάτως εἰς τὰς ἐορτὰς τῆς Μασσαλίας, καὶ περιεγράψεν εἰς σειράν ἄρθρων του μελετήσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐν ἀπάσαις ταῖς λεπτομερείαις αὐτῆς τὰ τῆς Παγκοσμίου ἐκθέσεως, των Παρισίων ὅπου ὁ διευθύνων τὸ καλλιτεχνικὸν τμήμα τοῦ ἐξεύροσαν ἐπανειλημμένως συγγραπτήρια διὰ τὴν ἀξιόλογον αὐτῆν ἐργασίαν του. Καὶ ὅπου καὶ ἂν εὐρεθῆ, γράφει τὰς ἐντυπώσεις του, τὰς ὁποίας δημοσιεύουν ἐν τῇ τιμητικωτέρᾳ θέσει αἱ ἐφημερίδες, εἰς τὰς ὁποίας συνεργάζεται.

Τινὰς των ἐντυπώσεων του τούτων, ὡς τὰς ἐξ Ἰταλίας, ἐξ Ἀθῶ καὶ Ἱεροσολύμων, ἐπεξεργασθεὶς καὶ πλουτίσας, πρόκειται νὰ ἐκδώσῃ ἰδιαιτέρως, ὅταν τύχῃ τὴν πρὸς τοῦτο κατάλληλον εὐκαιρίαν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐτοιμάζει νὰ ἐκδώσῃ σύγγραμμά του πολυτίμον, τὴν Ἱστορίαν τῆς Μοῦνης Δαφνίου. Εἰργάσθη δι' αὐτὸ ἐνδελεχῶς ἐπὶ πέντε περίπου ἔτη καὶ εἶναι μίᾳ μονογραφίᾳ τελειοτάτῃ ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ἐποψίν.

Αὐτὰ γνωρίζω καὶ αὐτὰ μοῦ ἐπιβάλλει ἡ συνείδησις νὰ εἴπω περὶ τοῦ Κωνστ. Π. Σπανοῦδῃ καὶ ἐπισηφαιζῶ τὴν ἐπιστολὴν μου μετὸν μεγαλειτερονέγωισμόν. Εὐχόμεναι νὰ ζήσῃ, διὰ νὰ ἐντροφῆσῃ εἰς τὰς χρυσὰς καὶ ὄμοιαις σελίδας, τὰς ὁποίας θὰ γράψῃ τὸ τῶσον φωτεινὸν μέλλον του.

Σὺς ἀσπάζομαι Ὅπως ἰδικός σας Γαλανὸς Βοδπορίτης.

ANA TΗN ΙΤΑΛΙΑΝ

ΕΝΕΤΙΑ

Ολίγοι θόλοι κατ' ἀρχάς, ὁ πύργος τῆς μεγάλης πλατείας, ὀξείαιτινες κορυφαί, ἐπειτα φανταστικαὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἀντανάκλασεις καὶ μακρονοὶ βραεῖς ἤχοι κωδῶνων, τέλος μέγαλα, οἰκοδομικὰ ἀποτόμως ἐκ τῆς θαλάσσης ἐξεργόμενα, παρουσίασαν ἀποτόμως ἐνώπιόν μου τὴν πλωτὴν πόλιν. Ἐν μέσῳ τοῦ ἀραχνούφρου καὶ ἐρυθροκίτρινου ὀμιγλώδους μανδύου ἀνεράνη προκύπτουσα ἡ μυστηριώδης πόλις, ἡ πόλις των δογῶν, ἡ μεγάλη ἀγορὰ τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, τὸ πλουσιώτερον τοῦ μεσαίωνος κέντρον. Καὶ ἐνῶ τὸ ὄμμα στρέφει δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ κατάπληκτον διὰ τὸ ἀπρόοπτον καὶ περιέργον αὐτὸ δημιούργημα, ὁ εἰρημὸς εἰσέρχεται ἐν μιᾷ στιγμῇ ὑπὸ θόλους καὶ στέγας καὶ τὸ ὄραμα ἀφραπάζεται ἐγκαταλείπον τὴν πεζὴν πραγματικότητα τῆς ἀναγκαιῆς πρὸς τοὺς περὶσταμένους ὑπαλλήλους συνεννοήσεως.

Ἄλλὰ τὰ περιέρχῃ τῆς ὀνειροπολουμένης πόλεως ἄρχονται ἀμέσως ἀπ' αὐτοῦ τοῦ σταθμοῦ ἀνακύπτοντος ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὅπως καὶ

πάσαι αἱ ἄλλαι οἰκοδομικὰ ἀποτόμως καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης μεταβάσεως. Ἀποβιδάζεται τις ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν μεσόγειον πόλιν καὶ ἀμέσως καθ' ὄλας τὰς κατὰ παντοίας διευθύνσεις ἀποκλινοῦσας διώρυγας, ἀνακαλύπτει στρατιᾶς ὄλας γονδολῶν, ἀνησύχως κινουμένων ὑπὸ τὴν ἐλαφροτέρην ὤθησιν τοῦ ὀρθίου γονδολιέρου, τότε δὲ ἄρχεται ἡ πραγματοποιήσις ὄλων των ὀνειρῶν, ὅσα ἡ νεανικὴ ζωηρὰ ἡλικία διέπλεσεν ἐν τῷ μυστικῷ ὀρίζοντι των ἀορίστων πόθων τῆς.

Ἡ τοσοῦτον ἐξυμνηθεῖσα παρὰ πάντων γονδολία καὶ τόσον ἡδυπαθῶς διαθέτουσα τοὺς διαπνεομένους ἐξ ἵπποτικῶν πρὸς τὸ ἀσθενὲς φῶλον αἰσθημάτων, εἶνε ἐπιμήκης λέμβος ἄνευ τρόπιδος, μετ' ὑψηλὴν πρῶρον, ἣν ἐπιστῆραι μετακλίνη προεξοχῇ ἐν σχήματι F. Εἰς ὄξυ κατὰ τὴν πρῶμην ἀπολήγουσα, ἔχει πολλὴν τὴν ὁμοιότητα πρὸς τὰς μικρὰς ἐκείνας φορτηγίδας, αἵτινες χρησιμοποιοῦνται εἰς τὸν Κεράτειον κόλπον ἐν Κων)πόλει πρὸς μεταφορὰν τῆς διὰ κτασκευὴν πλίνθων ἰλύος τὴν ὁμοιότητα δὲ ταύτην στενωτέρην καθίστα τὸ μέλαν χρῶμα, διὰ τοῦ ὁποίου τὸ θαλάσσιον τοῦτο ὄχημα πρέπει νὰ ἦναι χρωματισμένον κατὰ τινὰ νόμον ἀνερχόμενον μέχρι τῆς 15'. ἑκατονταετηρίδας. Τὸ μόνον ἰδιάζον καὶ ὁμολογουμένως εὐχάριστον εἶνε ἡ ἀναγκαιότης των καθισμάτων διάταξις, αἵρετὰ ὄντα, ἀποτελοῦνται ἐκ πτιλωτῶν ἐπιστρώσεων, κατ' ἐξοχὴν εὐαρμοστων πρὸς ὄλας τὰς πιθανὰς τοῦ σώματος γραμμάς. Στέγη ἐπίσης αἵρετὴ μετὰ περαθῶρων καὶ θύρας χρησιμεύει κατὰ τὰς περιστάσεις ὅπως προφυλάξῃ τοὺς ἐπιβαίνοντας ἀπὸ των διαφορῶν ἐπιρροῶν τῆς ἀτμοσφαιρῆς ἢ ἀπὸ των ἀδικριτων βλεμμάτων τοῦ πονηροῦ γονδολιέρου, ὅστις ὄρθιος ἐπὶ τῆς πρῶμης διὰ μιᾶς μόνης κώπης ἄγει καὶ φέρει μετὰ τῆς μεγαλειτέρας εὐκολίας καὶ ἐλαφρότητος τὸ ἄλλως βαρὺ τοῦτο κατασκευασμα.

Διὰ τῆς γονδολίας ἐκτελεῖται ὅλη ἡ κοινωνικὴ ἀναμέσον των . . . ὁδῶν, τὰς ὁποίας ἐνταῦθα ἀποτελοῦν αἱ ἀναρίθμητοι διώρυγες. Δι' αὐτῆς ὁ τραπεζίτης καὶ ὁ βιομήχανος θὰ ἀπέλθῃ εἰς τὸ γραφεῖόν του, δι' αὐτῆς ὁ ἀσπὸς θὰ διαπερριωθῇ εἰς τὰ διάφορα των ὑποθέσεων του κέντρα, δι' αὐτῆς τὸ ἐσπέρας καὶ τὰς σεληνοφωτιστοὺς νύκτας ὁ εὐγενὴς καὶ ἐρωτύλος Ἐνετὸς θὰ διέλθῃ μετὰ τοῦ προσφιλοῦς προσώπου τὰς γλυκειὰς τῆς διαχύσεως στιγμάς. Καὶ ἡ ποικιλία ἀνευρίσκειται μόνον εἰς τὸν πλοῦτον τῆς διακοσμῆσεως καὶ τὴν στολὴν, τὴν ὁποίαν ὁ κωπηλατῶν φέρει. Τὸν κοινὴν καὶ συνηθῆ περιβολὴν φέροντα γονδολιέρον, τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ δημόσιον, ἀντικαθιστᾷ ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ περιωπῇ ὁ ἀνεπίληπτον νευτικὴν περιβεβλημένος ἐνδυμασίαν, ἐνῶ εἰς τοὺς ἀριστοκράτας καὶ τοὺς εὐγενεῖς κατὰ γωγῆς διεκδικοῦντες ἀνακραίνεται ὅλη ἡ τοῦ μεσαίωνος διάκρισις εἰς ποικιλίαν σχήματος καὶ χρώματος. Καὶ

ΚΩΝΣΤ. Π. ΣΠΑΝΟΥΔΗΣ

αὐτὴ ἡ δημοκρατία, ἐν τῇ μεσαιωνικῇ ἄλλως πόλει, διατηρεῖ εἰσέτι τοὺς ἐν τῇ ὑψηροσῆ αὐτῆς μετὰ τῆς βραχεῖς κυκλῆς περισκελίδος, των λευκῶν περικνημίδων, των ὑψηλῶν πύλων καὶ τῆς μακρᾶς καταπιπτούσης ζώνης, ἥτις ταυτὴν χάριν προσδίδει εἰς τοὺς ὀρθοὺς ἰσχυμένους γονδολιέρους.

Ἡ Ἐνετία εἶνε ἡ περιεργότερα πόλις τοῦ κόσμου. Εὐρίσκειται ἐκτισμένη ἐπὶ 117 νησίδων, συνδεδεμένων πρὸς ἀλλήλας διὰ 378 γέφυρῶν λιθίνων, ἔχει, διὰ νὰ μὴ εἴπω ὅτι δὲν ἔχει, ὁδοὺς στενωτάτας καὶ ἐλικοειδεῖς, δὲν ἔχει πλατείας κατὰ τὴν κυρίαν τῆς λέξεως σημασίαν ἐκτὸς τῆς μιᾶς καὶ μόνης τοῦ πολιούχου Εὐαγγελιστοῦ, ἀγνωεὶ τί ἐστὶ κόνις καὶ βροχῶρος, ἐπομένως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προκαλεῖ τὴν παραμονὴν ὄλων των φυσικῶν τοῦ κόσμου, στερεῖται παντελῶς ἀμαζῶν, τροχιδορόμων, ποδηλάτων καὶ των παραπλησίων, τοῦθ' ὅπερ προκαλεῖ τὴν συγκέντρωσιν ὄλων των νευρικῶν των ἐνοχλουμένων ἀπὸ τὸν κρότον των ὀχημάτων, δὲν ἐπιδέχεται οὐδεμίαν ἐπέκτασιν, διότι δὲν ὑπάρχει χώρος, παρουσιάζει ὅσιν καθαρὰς μεσαιωνικῆς πόλεως, ἔχει αὐτὴ ἡ ἀρνεῖα καὶ ὀλιβία πόλις τὸ τρίτον των κατοίκων τῆς πτωχοῦς, φαίνεται μᾶλλον ἐξερχομένη, ὡς ἄλλη Ἀφροδίτη, τῆς θαλάσσης ἢ ἐκτισμένη ἐπὶ ζηρᾶς καὶ τέλος προκαλεῖ τὴν ἀπελπισίαν τοῦ ζένου, ὅστις ἐμαθε νὰ ζῆ εἰς πόλεις μετὰ πλατείας καὶ ὁδοὺς.

Ἀνάμεσον τῆς πολυδακιδάλου πόλεως, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ποικιλία τῆς παρατηρήσεως παρουσιάζονται ἀνὰ πᾶν βῆμα, ἰσχυρὰ διεκδικοῦντες διεκδιώματα. Ἱστορικὰ τέχνης, ἤθη, ἔθιμα, τὰ πάντα συμφύρονται εἰς περιέργον καὶ ἰδιότροπον ὄλας ἀντίληψιν, ζωροτέρην καθισταμένην ἐκ τῆς φαντασίας καὶ των ὀνειρῶν, ὅσα αἱ ἄ-

ρηγήσεις καὶ αἱ σχετικαὶ ἀναγνώσεις ἐδημιούργησαν. Ἐδῶ ἡ μεγάλη καὶ μοναδικὴ τῆς πόλεως πλατεία ἀναφέρει ἀναμνήσεις μακρῶς σειρᾶς αἰῶνων προκαλοῦσας βίγος, φρίκην, τρόμον· ἐκεῖ τὸ Καναρέτζιο διαθέτει εὐαρέστως διὰ των περιέρχων καὶ χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ σκηνῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Ἀπωτέρω, αἱ Πινακοθήκαι ἀνακριστῶσιν ἐν ὄλη κούτων τῇ ἀκμῇ των τεχνικῶν πλοῦτον καὶ τὸν πολιτισμόν, τὸν μεταδοθέντα ἀπὸ των κυριατοπλήκτων τοῦ Βοσπόρου ὀχθῶν. Παρεκεῖ ναιὶ μεγάλοι, ὑψηλοὶ, ὀγκώδεις ἐξεγείρουσι διὰ των πολυπληθῶν αὐτῶν θόλων ὄλον τὸ μεγαλεῖον τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ. Ἐπειτα παρέρχονται οἱ χλοεροὶ τοῦ Λίδου καὶ τοῦ Μούρανο κῆποι, αἱ γονδολῆαι, τὰ μικρὰ ἀτμόπλοια, ὁ ἐξιδικαμένος πλοῦτος των

ΕΝΕΤΙΑ

Ἡ Γέφυρα των Στεγαμῶν

Ἐνετικῶν καταστημάτων, τὰ ἀναρίθμητα ἐμπορικὰ πλοῖα, ἀντανάκλασεις φανταστικαὶ, δύσεις ἡλίου ἀκαθόριστοι, πλήθος ἄλλο ἐντυπώσεων διὰ νὰ συνέλθωσιν ὄλα ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἀποδείξωσιν τὴν καθέδραν των Δανδῶλων, των Μοντενίγων καὶ των Φόσκαρη περιβεβλημένων ἀκόμη τὸν περιόδοζον ἐκείνον μαγδύον, τὸν ὁποῖον ἔφερον ὁσάκις κατήγε τοὺς μεγαλοπρεπεῖς θριαμβοὺς των γυλερῶν καὶ των νευτικῶν τῆς.

Τὸ Καναρέτζιο δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν διαμέρισμα ὅπου ἀναπτύσσεται ὁ λαϊκὸς τῆς πόλεως χαρακτήρ. Σκοτεινόν, ὑγρὸν ρυπρώτικτον, ὁμοιάζει καθόσον ἀφορᾷ τὸν βίον καὶ τὰς συνηθείας ὄλα ἐκεῖνα τὰ κέντρα, αἵτινα κατοικεῖ ἡ κατωτάτη ἐθραϊκὴ τάξις. Ἄλλως δὲ καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει οἱ Ἰουδαῖοι ἀποτελοῦσι τὸ πλεῖστον των κατοίκων τῆς συνοικίας ταύτης. Ὅλα αἱ λεπτομερείαι τοῦ βίου ἐξελισσονται ἐνταῦθα μετὰ τῆς μεγαλειτέρας

άπλοτης. Έδώ εκτίθενται εις πώλησιν τὰ ευτελέστερα είδη τῆς αλίειας, άτινα περιεφρόνησεν ὁ μάγειρος τοῦ εὐπόρου άστου ἢ τοῦ ευγενοῦς άριστοκράτου, εἰδῶ συσσωρεύονται κερποὶ ἡμισεσηπότες καὶ ἐξυμνοῦνται αὶ γευστικῶν αὐτῶν ιδιότητες, εἰδῶ προτίθενται καὶ γίνονται ἀνάσπαστοι αὶ δι' ὕδατος ἔρασμένοι ἐρυθρῶν κολοκύνθων, αἵτινες καταρροφῶνται ἀπὸ τὰς πικρῆλικας γραίας καὶ τὰς λιμυκρούς κορασιδας. Ἐλλείπει εὐτυχῶς ἀπὸ τὴν ὅλην σκνογραφίαν ὁ πολὺς θόρυβος καὶ αὶ φωναί.

Ἀπὸ τοῦ λαϊκοῦ τούτου κέντρου πρὸς τὴν άριστοκρατικὴν πλατείαν ἡ ἀπόστασις δὲν εἶνε μεγάλη. Ἐν τούτοις ἡ διαφορὰ τοῦ περιβάλλοντος εἶνε ἐξ ἀντιθέτου τεραστία, διότι ὄχι μόνον τὰ μνημεῖα ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τοῦ ευγενοῦς κόσμου ἡ συρροή μαρτυρεῖ ὅτι εἰδῶ ὑπάρχει τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἣτις συνεκράτησεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ ἀνυπολόγιστον πλοῦτον. Πρὸς ἀνατολὰς ἡ περιώνυμος ἐκκλησία τοῦ πολιούχου ἀποστόλου, ἡ τὸν πλουσιώτερον ἰσως ἐξωτερικὸν διάκοσμον συγκομίζουσα, αὐτὴ ἐκείνη ἣτις ἀναρχίνεται τὸ ζωηρότερον καὶ περιφανεστέρον μαρτύριον τῆς ἐπιδράσεως καὶ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ Δύσει. Πρὸς Βορρᾶν, Νότον καὶ Δυσμὰς τὰ μικροκροτέοντα μέγαρα, ἐνθα ἀπηγγέλλοντο αὶ τρομερῶν τῆς Δημοκρατίας ἀποράσεις, καθορίζουσι τὰς τέσσαρας τῆς πλατείας πλευράς, μονοτόνου καὶ ξηρᾶς κατὰ τὰ ἄλλα. Ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ ναοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ ἀνεγείρεται τὸ σιωπηλὸν καὶ μυστηριώδες πλάτιον τῶν Δογῶν μετὰ τὰς ἰδιάζοντα μέγαρα παρὰ θύρᾳ του. Ὑψηλὸς πύργος ὡς κωδωνοστάσιον συμπληροῖ τὸν μνημειακὸν στολισμὸν τῆς διὰ τραχίτου ἐστρωμένης πλατείας. Τίποτε ἄλλο! οὔτε δένδρον, οὔτε στολισματὰ ἀναθηματικὰ τὸ ἐπίμηκες παραλληλογράμμον σιωπηλὸν καὶ ἥρεμον, ἀναπολεῖ μελαγχολικῶς τὸ ἐνδοξὸν παρελθὸν του. Τὸ μόνον ζῶν εἶναι αὐτὸ ὑπὸ τὰς ἀψίδας καὶ τὰς εἰσοχὰς τοῦ ναοῦ ἐμφωλευσασα περιστερά, αἵτινες ὁμως, ἀπολέσασα τὸ τῆς Δημοκρατίας σιτηρεσίον, ἐνεπέλειφθησαν εἰς τὸ ἔλεος τῶν φιλοζῶων διαδρατῶν.

Ὅ,τι ὠρικότερον ἔχει νὰ ἐπιδειξῆ ἡ Ἐνετικὴ τέχνη τοῦ Μπεργκιόσκο, τοῦ Σκαρπινίνο, τοῦ Τισαίνου, τοῦ Βερονέζε καὶ τοῦ Μπρεμπρέλλη, ὅ,τι πλουσιώτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον συνεκόμισε τὸ κατακτητικὸν τῆς πολιτείας πνεῦμα, εὐρίσκειται κατασκευασμένον εἰς τὸ ἄχανες τούτο οἰκοδόμημα, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ τσαυτὰ συνετελέσθησαν γεγονότα. Τρόμος, σεβασμὸς, φρίκη, περιέργεια, ὅλα ταῦτα καταλαμβάνουσιν αὐτοστιγμῆ τὸν εἰσερχόμενον εἰς τὰς ἀχανεὶς καὶ σιωπηλὰς ταύτας αἰθούσας. Καὶ ἀναρρίνεται τότε ἐκεῖ ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἐκλάμψει καὶ τῷ μεγαλείῳ ὁ πολυτρόπος, πολυ-

τάραχος καὶ μεγαλόπομπος τῆς περιήρου πόλεως βίος, ὁ μακρὸς τῆς Δημοκρατίας καὶ συνεχῆς θρίκμβος, ἡ μεγάλη κληρικὴ καὶ λαϊκὴ ἐξουσία τῶν Δογῶν, ἡ ἀνὰ πᾶν βῆμα ἐκφραζομένη διὰ τῆς ἐξιστορήσεως αὐτῶν εἰς τὰς μεγάλας τῶν αἰθουσῶν εἰκόνας μετὰ προσώπων ἱερῶν, τῆς Θεοτόκου, τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης καὶ τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου ἰδίᾳ, τὸ ὑπερήφανον καὶ ἐγωϊστικὸν τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, οἱ πομπωδῶς ἐξυφαινόμενοι γάμοι τῶν Δογῶν μετὰ τῆς Ἀδριατικῆς, διὰ τῆς καταθύσεως δακτυλίου, τὰ μέγαρα τῶν κατακτήσεων καταρρωματὰ, κλώσεις, νυμαχίαι, αἰχμαλωσίαι ἡγεμόνων, ἄλλα λεπτομέρεια ἱστορικῶν τοῦ μονομεροῦς πολιτικοῦ βίου, κειμήλια ἱστορικὰ, λάφυρα πλούσια, κόσμοι, τέλος ὀλοκλήροι αἰώνων, ἔθνων, πολιτισμοῦ, μεγαλείου. Καὶ ἐνῶ, ἐξητηγμένος ὁ ἐπισκέπτης παρέρχεται πάντα ταῦτα, ἡ εἰσοδος εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ μεγάλου Συμβουλίου καταπλήσσοσα αὐτὸν συναρπάζει καθ' ὀλοκλήρην καὶ ἀναφέρει εἰς ἄλλην ἐποχὴν καὶ ἄλλο κέντρον. Ἐδῶ, εἰς τὴν μεγάλην ταύτην αἰθουσαν, ἐκδηλοῦται πλέον ὅλη ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ ἰσχύς τῆς Ἐνετίας. Αἱ προσωπογραφίαι ἐδομηκόντα ἐξ Δογῶν φυλάττουσιν αὐτὴν ὡς ἄγρυπνοι φρουροί, εἰκοσι δὲ καὶ εἰς πίνakas ἐξιστοροῦσιν ὅλον τὸ ἐνδοξὸν παρελθὸν τῆς μεγάλης Βαλκασσοκρατείας. Εἰς τὴν αἰθουσαν ταύτην εὐρίσκειται ἡ μεγαλειότερα ὑπὸ ἐποψιν δικστάσεων εἰκὼν τοῦ κόσμου. Ἄλλ' οὔτε ἡ μεγάλη ἐπὶ τῆς διώρυγος καὶ τῆς ἄλλης πόλεως θεᾶ, οὔτε ἡ ἀνάμνησις τῶν συνεδρίων τῶν ευγεῶν, οὔτε τὰ ἄλλα περιερχοῦντα κείμενα τὰ εὐρισκόμενα ἐν αὐτῇ ἐξήγησαν μεγαλῶς τὴν πρόσοχὴν μου. Ἄνωθεν ἐνὸς περὶ αὐτοῦ μεγάλου, ὅπως καὶ πάσαι αἱ ἄλλαι, ἀνίστατο μίᾳ εἰκὼν περιετῆρησα ζωηρότερον καὶ ἀνεγνώρισα τὸν Κεράτιον, πλήρη Ἐνετικῶν τριηρῶν καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ τὴν πόλιν τοῦ Βυζαντος περιφραγῆ καὶ κεννίζουσαν. Ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων, οἱ βαρέως ὀπλισμένοι Ἐνετοὶ κατακρημνίζουσι τοὺς γενναίως μαχομένους Βυζαντινοὺς, αὶ κλιμακίως ἀνορθοῦνται ἡ μίᾳ κατοπιν τῆς ἄλλης, ὁ κόλπος βάφεται ἐκ τοῦ αἵματος τῶν θησακόντων πολεμιστῶν καὶ ἡ πόλις τῆς Θεοτόκου ὑπακύπτει εἰς τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Ἐνετῶν καὶ Φράγκων τοῦ 1203, τὴν ἐπίσης ἐξεικονιζομένην εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Φονταίνουπλά.

Ἄνωθεν ἐμοῦ, ὁ Δόγης Ἐρρίκος Δάνδολος με προσέβλεπε συνορῶς καὶ σκεπτικός. Ἡ μικρὰ αἰθουσα νεκρὰ καὶ σιωπηλὴ ἐνεῖχε τὸ ἀπειὸς ἐπιβάλλον μόνος ἐγὼ ἐν τῇ πολυτελεῖ ἐκείνῃ καὶ μυστηριώδει αἰθούσῃ ἀντεπροσώπευον τὴν ζωὴν. Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ νεκρωσις ἤρξατο νὰ με καταλαμβάνῃ ὁ φόβος στιγμιαίως τινὸς ἐμφανίσεως Γερουσιαστοῦ ἢ Δόγου με κατέλαθε ζωηρότερος καὶ ἔσπευσα ἀμέσως πρὸς τὸ παρελθόν. Κάτωθεν, ἐπὶ τῆς Riva degli Schiavoni, ἀνεπέσαστο ὁ ζωηρὸς

βίος τῆς μεγάλης πόλεως. Συνήλθον ἐπ' ὀλίγον ἐκ τοῦ συνεχῶς ποικιλλομένου θεάματος καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὰ ἄλλα τοῦ πλάτιου διαμερίσματα, τὴν Βιβλιοθήκην, τὰς Πινακοθήκας καὶ τὰς περιήρους εἰρηκὰς.

Σκοτεινὸς διάδρομος καταφέρει πρὸς τὰς τελευταίας ταύτας. Ἐδῶ ἀνευρίσκειται ὑπ' ὄψεως αὐτοῦ τὰς λεπτομερεῖας ἐν τῶν ζωηρωτέρων τῆς μεσαιωνικῆς ἰσχύος καὶ βίος τεκμηρίων αὶ διαβόητοι prigioni μετὰ τῶν πολυδικιδάλων αὐτῶν διαμερισμάτων περὶ τὴν αἰκὴν ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ φρίκῃ καὶ τῇ παγερότητι. Ἡλαρητὸν σκότος ἐπικρατεῖ εἰς τοὺς θαλάμους, οἱ τοῖχοι περιόρουτοι ὑπὸ τῆς ὑγρασίας κλύπτονται διὰ παχέος στρώματος εὐρώτος ἀμυδρὰ λυχνία φωτίζει μόνον τοὺς διαδρόμους καὶ τὸν περιεργὸν ἐπισκέπτην. Καὶ ἐνῶ φρικᾶ τις πρὸ τῶν βασανιστηρίων, αὐτὰ ἡ εὐλάβεια πρὸς τὸ παρελθὸν συντηρεῖ εἰσέτι ἀκμαίᾳ, ὁ ρόγθος τῶν ὑπὸ τὴν κατακακτὴν κυμάτων ἀναπαριστᾶ τὸ φρικῶδες τῶν καταδίκων κατάντημα. Πόσα γεγονότα δὲν εἶδον ὅλα τὰ κτίρια ταῦτα! Ἐ μυστήρια δὲν συνετελέσθησαν ἐντὸς τοῦ ὑπὸ τῶν κυμάτων πληττομένου πλάτιου τούτου τῶν Δογῶν! Πόσων στεναγμῶν τὴν ἡγῶ δὲν ἀντελήθη ἡ ὁμώνυμος Γέφυρα καὶ οἱ ζωηροὶ διάδρομοι τῶν φυλακῶν! Παρῆλθον τὰ πάντα. Τρεμοσθύνουσα τις λυχνία μόνον παρουσιάζει εἰς τοὺς ὀρθοκλήρους τῶν τοῦς τόπους τῶν δορυμάτων, ἐνῶ τὸ βῆμα τῶν φυλάκων ἐντὸς τοῦ ἄχανοῦς μεγάρου καθιστᾶ ὀλιγώτερον ἐπιφοβὸν τὸ δειλὸν τοῦ ἐπισκέπτου αἰσθημα.

Καὶ ἐξῆλθον ἐκεῖθεν διὰ νὰ ἀναπνεύσω εἰς ζωηρότερον κόσμον. Ἡ ἐσπέρα παρουσιάζεν ὅλα τὰ θελητῶρα τοῦ Ἐνετικοῦ ὀρίζοντος: οἱ δημόσιοι κῆποι συνεκέντροντὰ φιλέρτα πλήθη, ἡ μικρὰ καὶ κομψὴ Λίδο ἐπλεεν εἰς πελάγη ἀδαμαντίνων ἀποχρώσεων ἀπωτέρω ἢ Φουζίνε καὶ τὸ Μέστρε ἀνέκυπτον ἀπὸ μυθώδους ὀρίζοντος ἀπέναντι τὰ κωδωνοστάσια καὶ αἱ οἰκίαι τῆς Isola di San Giorgio Maggiore διεγράροντο ὡς σινικαὶ ὕδατογραφίαι ἐπὶ τοῦ κίτρινοχρῶσου ὀρίζοντος: περιπαθῆ ἄσματα με ὅλον τὸ ἄρωμα τῆς γλυκείας ποιήσεως τοῦ Γκολδόνη ἀντήχουν ἀπὸ τῶν πολυτελῶν γονδολῶν. Ἐνόμιζε τις ὅτι ὅλα ἐκεῖνα τὰ πλήθη ἐώρταζον μὲν τινὰ τῆς Δημοκρατίας θρίκμβον. Ἡ πλατεία τοῦ ἁγίου Μάρκου κατηύγαζε περιλουστος ἀπὸ φῶτα: οἱ θῆλοι τοῦ ναοῦ ἀνέπεμπον χρυσᾶς ἀντανγείας καὶ ἐν μέσῳ ὅλης αὐτῆς τῆς ἀνατολικῆς μεγαλοπρεπέως τὸ πλάτιον τῶν Δογῶν παρέμενε, μόνον αὐτὸ, ἥρεμον καὶ σιωπηλὸν. Μάτην ἀνέμενον νὰ ἀνοίξῃ ἡ μεγάλη τοῦ ἐξώστου θύρα καὶ νὰ ἀναρρῆ ἡ αὐστηρὰ καὶ γεραιὰ ἐνός Δανδόλου μορφή. Ἰσως ἡ σικὰ αὐτοῦ περιεφερετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐντὸς τῆς μεγάλης αἰθούσης. Ἐδῶ, τίποτε! μόνος ὁ ἀργυρὸς λέων, τὸ μόνον ὑπολειφθὲν μαρτύριον, ἐξήστραπτεν

ἐπὶ τοῦ μελανοῦ κόκκου τοῦ ὡς φαντάσματος ὑπὸ τὴν λογία πλανωμένου ἀστυφύλακος. Παρῆλθον ἀνεπιστρεπτεῖ πλέον τὸ μεγαλεῖον. Ὁ θρίκμβος ἐκεῖνος, ὅστις ἤρχιζεν ἀπὸ τοῦ παρεκκεμένου χρυσορροῦτου ναοῦ καὶ ἔληγεν ἐν ἀφαντάστῳ πλούτῳ καὶ διαχύσει εἰς τὰς ἀχανεὶς καὶ πλουσίας τοῦ πλάτιου αἰθούσας, ἀπετυπούτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὴν νεοκίην σιγὴν καὶ τὰ μελανά διαχωρίσματα, αὐτὰ ἐξ ἐλλείψεως φωτὸς ἀπεδεικνυον τὰ παρὰ θύρα.

Καὶ ἡ νύξ ἐπήρχετο περιβάλλουσα διὰ τοῦ σκοτεινοῦ αὐτῆς πέπλου τὸ λευκὰς ἀνὰ δίδον μαρμαρυγὰς μυστηριώδες καὶ μεγαλοπρεπὲς πλάτιον τῶν Δογῶν, ἐνῶ κάτωθεν αὐτοῦ ἀντήχουν οἱ ζωηροὶ κῶμοι τῶν ἀμερίμων καὶ ἥμισα ἐκ τοῦ παρελθόντος ἐπηρεαζομένων κατοίκων.

Ἐν Παρισίοις, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1900.

Κ. Σπανούδης

Ἡ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ

Ἄνετειλε μίαν εἰσέτι φορὰν ἡ κοσμοχαρμῶσυνος καὶ παρμεγίστης σημασίας ἡμέρα, ἀνέτειλε μίαν εἰσέτι φορὰν ὁ ἀσυνήθους στείλπνότητος Ἀστὴρ ὁ ἀπὸ Ἀνατολῶν τοὺς Μάγους εἰς τὴν φάτιν τῶν ἀλόγων ὀδηγήσας.

Ἄνετειλεν ἡ κοσμοχαρμῶσυνος ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ πτωχὴ παρθένος γίνεται βασίλισσα τοῦ Κόσμου, καθ' ἣν ἡ πτωχὴ καὶ ἄσημος κόρη γίνεται Μήτηρ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Παρθένος σήμερον θεᾶται τὸ ἐσπαργνωμένον Βρέφος τῆς προσκυνούμενον καὶ ἀπανταχοῦ λατρευόμενον.

Ὅποια χαρὰ!!!

«Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπεροῦσιον τιπτει», ψάλλουν τὰ χεῖλη ἀπάντων ἡ φαιδρότης, ἄρητος, διασαλεύει τὰ στήθη, τὰ ἱερώτερα δ' αἰσθηματὰ κατακλύζουσι τὴν καρδίαν παντὸς εὐσεβοῦς χριστιανοῦ.

Ἐγεννήθη τὸ Θεῖον Βρέφος τὸ ἐσαρκωθὲν, ἵνα τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀπὸ τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας διασώσῃ.

Ἡ σήμερον ἡμέρα εἶναι ἡ ἀληθὴς τοῦ κόσμου σωτηρία: τὸ ἐν τῷ σπηλαίῳ γεννηθὲν φέρει τὴν ἀγάπην καὶ φιλανθρωπίαν: ὅθεν αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἄς καταπατήσῃ τὴν θηριωδῶς αὐξανομένην καρδίαν καὶ ἄς μαζάξῃ τὴν γρανιτωδὴν καρδίαν μας, ἵνα συνέλθωμεν καὶ τείνωμεν χεῖρα βοήθειας εἰς τοὺς πάσχοντα.

Πόσοι σήμερον δὲν θὰ ἀισθανθῶσι τὴν θερμότητα τῶν ἀκτίων τοῦ ὀπισθεν τῆς Βηθλεὲμ μεσουρανοῦντος Ἡλίου, καὶ πόσοι δὲν θὰ χύσωσι πυρρινὰ δάκρυα τείνοντες ἐπέτιδα χεῖρα; Ὡ! ἄς συναισθανθῶμεν πρὸς στιγμὴν τὴν κατάστασιν τῶν, ἄς περιβληθῶμεν ἐπ' ὀλίγον τὸ παγερὸν καὶ ἄχαρι τῆς πτωχείας ἔνδυμα καὶ ἄς

καταδεχθῶμεν μετ' αὐτῶν καὶ ὑπὸ τὴν στέγην τῶν ἄναπνεύσωμεν τὸν βραχὺν τῆς ἀθλιότητος ἀέρα, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς τοῦ Κόσμου καταδέχθη ἐν τῇ φάτῃ τῶν ἀλόγων νὰ ἴδῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

ΜΑΡΙΚΑ Γ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΑΜΑΡΤΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

Ἦμην τότε μικρὸς καὶ μετὰ παλμῶν εἰλικρινοῦς νοσταλγίας ἀνέμενον τὴν ἔλευσιν τῶν Χριστουγέννων διὰ λόγους πολλοὺς, καὶ κυρίως διότι μὲ ἠνώχλει ἡ κατ' ἐκεῖνο μόνον τὸ ἔτος ληφθεῖσα ἀπόφασις νὰ νηστεύσωμεν ὁλόκληρον τὸ τεσσαρακονθήμερον καὶ οὐχί, ὡς συνήθως, τὰς δύο ἑβδομάδας, πρῶτην καὶ τελευταίαν. Ἐβαρύνθη πλεον ψάρια καὶ χέλια, χέλια καὶ ψάρια, τὰ ἄλλως τε παχύτατα καὶ γευστικώτατα, τὰ ἐρχόμενα εἰς Δημητσάνην ἐκ τοῦ ἰχθυοτροφείου Ἀγουλινίτσας, πρῶτῷ-πρῶτῷ, καὶ ἐνοστάλλου διὰ τὰ Χριστουγεννα, τὰ εὐτυχῶς προσεγγίζοντα.

Ἐρθασὲν ἡ τελευταία ἑβδομάς, αἱ ἡμέραι τῆς ἐκύλιαν καὶ ἰδοὺ ἀνέτειλεν ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων, ἡ πλήρης θάμβους καὶ δόξης. Δούπος ἐπὶ τῆς ἀλοθύρας μ' ἐξύπνησε καὶ ἀστραπικίως ἐνδυθεὶς ἔσπευσεν ν' ἀνοίξω αὐτὴν εἰς τοὺς μικροὺς ἀοιδούς, τοὺς συχνότατα ἀηδεῖς καὶ μονοτόνους καὶ παρατόνους ἐκείνους ψάλλτας τῆς Γεννήσεως τῆς παραμονίου οὐρανοπέμπου ὑπάρξεως. Ἀπὸ τῆς προηγουμένης μου εἶχε παραδόσει, ὡς πάντοτε, ὁ πατήρ μου πεντηκοντάδα πενταλέπτων, μὲ τὴν υποχρέωσιν νὰ δίδω ἀνὰ ἓν εἰς ἕκαστον δμίλον, ἐκ δύο ἢ τριῶν ἀοιδῶν.

Ὅταν ὁμως ἐκόπασεν ἡ ἐπιδρομὴ, μού ἔμεινε περίσσευμα ἰκανὸν ὅπερ ἐμάντευον, διότι ἦτο βροχερὸς ὁ καιρὸς. κατόπιν δὲ εἶπον καὶ ἐγὼ τὰ Κάλλανδα ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, ἐνεθυλάκωσα τὸ εἰκοσιπενταράκι μου, εὐθύς δὲ ἐτράπην καὶ εἰς τὰς συγγενικάς οἰκογενεῖας διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Δὲν περιγράφεται ἡ χαρὰ μου ἐπὶ τῇ πληρώσει τοῦ θυλακίου μου ἐξ ἀργυρῶν νομισμάτων, ὅπως δὲν περιγράφεται καὶ ἡ δυσφορία μου, ὅταν τινὲς θεῖαι, ἀντὶ στίλβοντος φιλοδωρημάτων, μοὶ προσέφερον γλύκυσμα, ἐνῶ κάλλιστα τὰ θυλακία μου ἠδύναντο νὰ φέρουν ἀμφοτέρων τὸ βῆρος, ἀσυγκρίτως δὲ ἀνετώτερον τὸ τοῦ νομισμάτος.

Θὰ μ' ἐξελάβετε ἴσως ὡς ἀδιαφόρος ἔχοντα πρὸς τὰ γλύκυσματ. Πλῆν ἄσθε. Ἡ δυσφορία μου τότε εἶχεν ἄλλους λόγους· πρῶτον ὅτι διὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἠτοιμάζαμεν καὶ ἡμεῖς ἄφθονα καὶ ποικίλα γλύκυσματ καὶ συνεπῶς τότε πᾶν ξένον ἦτο δῶρον ἄδωρον. Καὶ δεύτερον, τὸ

καὶ σπουδασιότερον, διότι δὲν ἐτρώγετο τοῦλάχιστον τὴν παραμονὴν, ἐξ οὗ ἠναγκάζετο τις νὰ γλύφῃ μόνον ἠδονικῶς τὰ δάκτυλά του. Σκέψεις καθαρῶς παιδικαί.

Καὶ ἐσκεπτόμην μετὰ ζωηροῦ πείσματος, ὅτι ἀφοῦ τὴν Παραμονὴν αὐτὴν, τὴν περιβάλλει ἡ κοινωνία μὲ τόσην ἐπισημότητα, δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν καταλογίζῃ καὶ ἐν ταῖς νηστησίμοις. Ἀφοῦ ὁμως αὐτὴ ἐπιμένει εἰς τοῦτο, κατὰ τὴν τάχα πταίει ἐν δύσμοιρον μειράκιον ἵνα υποβάλλεται, μετὰ τηλικαύτην μάλιστα νηστείαν, εἰς τὴν φρικτὴν δοκιμασίαν τῆς παρασκευῆς τῶν προκλητικῶν καὶ εὐδύσμων γλυκυσμάτων;

Ἐν τούτοις ἔπρεπε νὰ στέρξω τὰ δεδομένα. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς γενικῆς καθαριότητος καὶ ἐπιστροφῆς τῆς οἰκίας ἐκλείσθησαν αἱ θύραι καὶ ἤρχισεν ἡ διαδικασία τοῦ μαγειρείου. Ὁ πατήρ μου ἦτο εἰς κίνησιν. Πολλὰκις ἐλθὼν καὶ ἀπελθὼν, ἔστειλεν ἄφθονα ἐδέσματα ἐκ τῆς ἀγορᾶς.

Ἐν τῇ μεταξὺ δὲ ἐσφάγη πανηγυρικῶς καὶ ὁ ἐπὶ τὸς μῆνας προσφιλέ μου γάλος, τὸ μόνον ἀπομείναν λείψνον ἀπὸ τὰς τοῦ Σεπτεμβρίου προμηθείας, οὐτινος οὐ μόνον τὸ βῆρος ὑπερέβη πᾶσαν προσδοκίαν, καθόσον προσήγγισε τὰς ἐπτὰ ὀκάδας, ἀλλὰ καὶ τὸ πάχος, διότι ἐκ τοῦ βασιλικοῦ αὐτοῦ ἀποκλειστικῶς ἐψήσαμεν τὴν μεθεπομένην ἀρκετοὺς καὶ ἠδίστους λουκουμάδες, γεγονός πρωτοφανὲς εἰς τὰ χρονικά τῆς πτηνοτροφίας τῆς πατρίδος μου.

Δὲν ἐλειχοῦδουσα ὁμως τίποτε ἀπὸ αὐτὰ. Ἡ ψυροφάγια μάλιστα, ἴσως διότι ἦτο ἡ τελευταία ἀναλαμπή τῆς, μοὶ ἐράνη γευστικώτερα ἢ ἄλλοτε.

Ἡ ἀμαρτία τῆς παραμονῆς εἶχεν ἄλλην ἀφειρητήν. Εἰς τὴν τραπέζαν μας ἐγένετο ἀπερίγραπτος θόρυβος. Ἰππρέτριαι καὶ γειτονοπούλαι εἰς κίνησιν. Πικρεσκευάζετο τυρόπηττα. Ἐψήνοντο ἀφράτα χρυσόφορτοι δίπλα. Πολυσχιδεῖς καὶ πολυσχημοὶ κουραμπιέδες ἐστέλλαντο εἰς τὸν φούρνον. Ἰάχρη εἰς λεπτοτάτην κόνιν ἀπ' ἐδῶ, αὐγῶν κελύφη ἀπ' ἐκεῖ. Βούτυρον κτυπημένον διὰ ραβανί. . . . Παντοῦ σκανδαλοποιὰ ἐργαλεῖα προσωρινῶν ἐργοστασίου γαστριμαργίας καὶ ἀπολεμητῶν πειρασμῶν.

Ἀνεμίχθη εἰς πάσας τὰς . . . γυναικείας ἐργασίας, παρ' ὅλους τοὺς σαρκισμούς τῶν οἰκείων μου. Μετ' ὀλίγον τὰ μεγάλα ταψιά ἐπέστρεφον ἀλλεπαλλήλως πλήρη ξηροψημένων εὐωδιστάτων καὶ ἀχνίζόντων κουραμπιέδων. Δὲν ἐθράδυνε καὶ τὸ ἀφρόφαιον ραβανί, τὸ κρύπτον θησαυροῦς ζαχαρωδούς χρυσοῦ. Ὁλεανοὶ εὐωδικοὶ ἐπλημύρουν τὸ σπιτί.

Ἐγὼ, σχεδὸν ἐξω φρενῶν, ἐπεσάτου εἰς ὄλα. Ἦθελα, νὰ λαμβάνω μέρος εἰς τὸν τεμαχισμόν καὶ εἰς τὴν πασπάλωσιν τῆς ζαχαρέως. Καὶ εἰς τὰ βῆθη τῆς ψυχῆς μου διέβλεπον ἀλόκοτον ἐρωτηματικῶν καὶ ἐστρεφῶν περί τὸ

βλέμμα περίφοβος καὶ ἀνεξηγήτως ἔτρεμον μήπως προδοθῶ, ἐνῶ οὐδὲν ὄρισμένως ἐμελέτω νὰ πράξω.

Ἐπὶ τέλους ἐφθασεν καὶ τὰ τελευταῖα γλύκυσματ. Τί ὄση ἦτο ἐκεῖνη! Τί μυροβόλος τυρόπηττα! Οὐδέποτε εἶχον τοσοῦτον ἐκτιμῆσιν τῆς ὀσφρήσεως τὴν μαγικὴν δύναμιν καὶ τὰ θελκτικὰ προσόντα. Καὶ ἔβλεπον ἐν χαρᾷ καὶ θαυμασμῷ τὰ τεμάχια νὰ παρατάσσωνται καὶ ὑψοῦνται θριαμβευτικῶς εἰς πινάκια καὶ βαθμῶν νὰ κλειδώνωνται εἰς ἰδιαίτερον σκοτεινὸν δωμάτιον. Τὴν ὑπηρεσίαν αὐτὴν τῆς μεταφορᾶς τὴν ἐζήτησα ἐπιμόνως, ὡς δῆθεν εὐκολοὺν δὲν ἐγείνειν ὁμως, ἀτυχῶς, δεκτὴ:

—Πρόσεχε μήπως ἀρτυθῆς διότι αὔριον θὰ μεταλάβῃς! μοὶ εἶπεν ἡ θεῖα μου, θορυβηθεῖσα ἀποτινος ἀπροσεξίας. Ἡ ἰδέα τῆς μεταλήψεως μ' ἔφρεν ἀποτόμως εἰς ἐμαυτὸν καὶ ἠλόγου τὴν κλειδα τῆς θύρας, καίτοι ἐνίστε ἀπὸ τὰς ρωγμάς τῆς ἐξώμα γλυκεία ἢ εὐωδία, πλήττουσα ὡς φίλημα γαργαλιστικώτατον τὴν εὐαίσθητον ρίνα μου.

Τότε . . . Ἀλλὰ τίς πταίει δι' αὐτὸ τὸ τότε; Ὁ προϋπολογισμός! Ἡγέρθη σφοδρὰ συζήτησις περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παραχθέντων γλυκυσμάτων, ἐν σχέσει πρὸς τὸ χρησιμοποιηθῆν βῆρος τῶν ὑλικῶν. Ἡ διαφορὰ ἦτο περὶ τεσσάρων, ἐκλήθη δὲ νὰ συνδράμω τὴν ὑπὲρ τοῦ μεγαλύτερου ἀριθμοῦ κηρυχθεῖσαν ἀδελφὴν μου εἰς νέαν καταμέτρησιν.

Εἰσῆλθον. Ὅσον μεγαλοπρεπὲς θέαμα! Κρίμα ὁμως! Ἐνῶ εἶχον τὴν υποχρέωσιν νὰ καταμετρήσω ἐν ὁλόκληρον στράτευμα, δὲν εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ καταβροχθίσω οὐδ' ἓνα στρατιώτην! Ἀλλ' ὅ,τι δὲν παρέχει τὸ δικαίωμα, προμηθεύει ἡ λαθροχειρία. Καὶ φυσικῶς ἡ νέη καταμέτρησις ἠνένησε τὴν θεῖαν μου, ἰσχυροζομένην ὡς ἀληθῆ τὸν μικρότερον ἀριθμόν!

Μετὰ τινὰ ὥραν, εἰς γωνίαν τινὰ σκοτεινὴν, ἐν κρυπτῷ καὶ παραθύστῳ συνετελέσθη καὶ ἡ ἀμαρτία τῆς Παραμονῆς. Καὶ τὴν ἐπομένην, μετὰ τὴν θεσπέσιαν ἐκείνην ἐν ταῖς ἐπαρχίαις νυκτερινὴν λειτουργίαν τῶν Χριστουγέννων, ὅταν, ἅμα τῇ χαρκαγῇ, ἐπεστρέφομεν ἐκ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγ. Χαραλάμπους εἰς τὰς οἰκίας μας, ἡ θεῖα μου εἶπεν αἰφνης αὐστηρῶς:

— Μοῦ φαίνεται, ὅτι σὺ δὲν ἐμετάλχεες! Δὲν σὲ εἶδα διόλου!

Δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον, πῶς κτώρθωσα νὰ τὴν πείσω, ὅτι ἐπλανήθη, διότι, εὐτυχῶς, δὲν ὑπωπτεύθη καὶ τὴν ἀνίερρον ἀμαρτίαν τῆς Παραμονῆς.

Τ. Κανδηλῶρος

ΤΟΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙΣ ΤΟΥ «ΜΟΥΣΕΙΟΥ»

Ζητοῦνται πρὸς ἀγοράν, ἀντὶ 50 λεπτῶν ἕκαστον, ἀντίτυπα τοῦ Πρώτου ἀριθμοῦ τοῦ «Μουσείου». Ἀπευθυντέον εἰς τὰ γραφεῖά μας.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΔΕΛΙΑΚΑΚΗΣ (Ἐξ εἰκτογραφίας τοῦ κ. Θ. Δημητρίου)

ΠΛΑΤΑΝΟΣ ΚΙ' ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ

Μπροστὰ 'ς ἐμὲ τὸν πλάτανον ἀμυγδαλίτ' ἀνοῦσε, Μέρα μὲ ἡμέρα ἐφούντωνε σὲ ὠμορφία καὶ χάρι, Κι' ἀπ' ἄλλα δέντρα, τόσῳ αὐτὴ πολὺ μοσχοβολοῦσε, Ποῦ τὸν Ἀπρίλη μούφερνε στὰ πάγη τοῦ Γενάρη, Ἀνήσθερος εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ ἄθως, τὴ θωροῦσα, Ἐνῶ αὐτὴ μὲ τ' ἀνθία τῆς στολιζόνταν μπροστὰ μου, Ἄχ, νὰ πιστέψω, ὁ δύστυχος, ποτὲ δὲν ἠμποροῦσα, Στὰ κάλλη τῆς πῶς θάχανα γιὰ πάντα τὴν καρδιά μου!

Στὰ-σιγὰ μὲ τὰ κλαδιά 'ς ἐμένα ἐπροχωροῦσε Κι' ὄλω εὐωδίε μου ἔστελενε μὲ τῆς αὐγῆς τ' ἀγέρι, Ὡσάν νὰ μοῦ ἐφανέρονε πῶς μόνον ἐζητοῦσε, Στὸ περιβάλλει, ποῦ μουν ἴγῳ, νὰ μ'ἔμψυχρὴ ταιρι.

Μὲ ἀγνωστον πόνον ἄρχισα καὶ ἐγὼ νὰ τὴν κυττάζω Καὶ ἡ καρδιά μου νὰ χτυπᾷ, γιὰ νὰ τὴν ἀποχτήσω Καὶ γιὰ τὸ κάθ' ἐμπόδιο κρυφὰ ν' ἀναστεινάξω Τὸν τοῖχο, ποῦ μὰς χωρίζε, ζητοῦσα νὰ γκαρμίσω.

Στὰ πράσινα τὰ φύλλα τῆς διάβαζα τὴν ἐλπίδα Καὶ στὴν νυφιάτικη στολή τὸ ἀγνὸ γιὰ μένα ταῖρι Κι' εἶχε διαμάντια τῆς δροσιεῖς σὲ κάθε ἡλίου ἀγτιάδι Καὶ τὴν ζωὴ μου ἐφώτιζε τὴν νύκτα σὺν ἀστέρι, Κι' ἀπάνω ποῦ ἐχύθηκα στὴν πλουμιστὴ ἀγκαλιά τῆς Καὶ τ' ἀνθία τῆς ἀπλώθηκαν γιὰ λίγο στὸ κορμί μου, Νοιώθω ὅχι φαρμακερῆ βαθεῖ' ἀπὸ τὰ κλαδιά τῆς, Νὰ φαρμακῶν ἀλύπητα τὴν ἀνθρώρην ζωὴν μου.

Μὲ μιὰς τινάχτηκα ὁ φτωχὸς μὲ πόνο ἀπ' τὴν ἀγκάλη, Τὰ φύλλα μου σωριάστηκαν κάτου στὸ μαῦρο γῶμα... Καὶ τώρα, ποῦ ἐξάνθησα καὶ ἄλλη μπροστὰ προβάλλει, Νὰ τὴν κυττάζω δὲ μπορῶ, γιὰτὶ πονῶ ἀκόμα.

Γαλαξίδι: 1895.

E. T. Ἀγγελῆς

ΕΡΩΣ

“Ερωσ! Τι θα πη αυτό; Τι είναι;”

Πιστεύω, ότι εις όλον τον κόσμον δέν θα εύρεθούν δύο να συμφωνούν επί αυτού του ζητήματος, και πάλιν, ώρισμένων διαθέσεων πρόσωπα, θα συμφωνούν περίφημα. Π. χ. όλοι γνωρίζουν πώς για τους ροβιτσάρηδες γονείς, ό έρωσ είναι θανάσιμον άμάρτημα πρό του όποιου χωριώσι τά άλλα έξ. Οί φυχόντες χυλόπητταν παραδέχονται τον έρωτα ως μίαν μεγάλην βλακείαν. . . . Οί μη άγαπήσαντες εισέτι άναμένουν τον έρωτα ως τον Μεσσία· οί έξ έρωτος νυμφευθέντες, μετά έν φεύ! έτος όνομάζουν τον έρωτα απο. *ισθέρτα Παράδεισον*: οί άγαπώντες: *δουτυχη ήτυχιάρ (!)* οί ενήλικοι νέοι, χαμογελούν πρό τής λέξεως ταύτης, προσπαθούντες, με κάθε τρόπον να κάμουν γνωστόν, ότι αυτοί κάλλιον πάντων των άλλων γνωρίζουν έκ πείρας, τί θα πη, τί είναι έρωσ. . . Το βέβαιον είναι πώς δέν πρέπει κανείς να δοκιμάση κάτι τι για να γνωρίζη την γευσίν του. . .

“Ο μακαρίτης Όμηρος ήτο τυφλός. Μολαταύτα είδε τον Έρωτα άνίκητον εις μάχας.”

“Αν όμως ό Όμηρος τον περιγράφει ως πολεμιστήν, ό Ούγγω τον μεταφέρει εις τους ουρανούς, τον μεταμορφώνει εις άγγελον, άσπάζόμενον τά άστρα!”

“Ο Σχίλλερ δέν τον παρομοιάζει με τίποτε, και άπλούστατα λέγει: “Ο έρωσ είναι τό μόνον προΰγμα, ‘ς αυτόν τον κόσμον, τό όποιον δέν εκφράζεται παρά δι’ έρωτος.”

“Ο Σατωβριάνδος, ώ! αυτός του διδει πολλά πολλά παρατσούκλια και λέγει αίφνης: “Ο έρωσ: γοητεία, ματαιότης, χίμαιρα, όναρ πηγείσης φαντασίας.”

“Ο Σαμφόρ, ιδού τί λέγει: Τι είναι έρωσ; — Άνταλλαγή δύο ιδιοτροπιών, και συνάφεια δύο... έπιδερμίδων.”

“Ο Θεόφιλος Γκωτιέ, άπαισιοδοξει. “Ιδού ή ιδέα του: “Ο έρωσ είναι πάθος, προσεγγίζον ύπάρξεις, αίτινες ούδέποτε έπρεπε να συναντηθώσιν.”

“Ο καυμένος ό Μυσέ, ό ζήσας έξ έρωτος, και άποθνών έξ έρωτος, είναι πλέον εκφραστικός εις τας ιδέας του.

“Έρωσ!” λέγει,

“Έν ήλικία κατά την όποιαν τό παν άγνωσι τις άκόμη, προφέρων την λέξιν αυτήν, χωρίς ούδύλωσ να την έννοη, διαβλέπει χυρσούν όναρ, γλυκείν φιλίαν, κοινού θησαυρού κοινήν άπόλαυσιν. Τέλος, άγαπών τις, νομίζει, ότι κατέχει την άπόλυτον εύτυχιάν. “Οχι: άγαπών τις άμφιβάλλει. περί του ίδίου εκυτου του και περί άλλων έπίσης και άγαπών βλέπει εκυτον άλληλοδιαδόχως περιφρονούμενον, προδιδόμενον, κλείοντα, ξενοκτούντα, άναμένοντα. . . . πρό πάντων όμως ύποφέροντα.”

Φλύκρος λίγο ό Μυσέ, αλλά και πόσον είλικρινής!

Μίαν νύκτα μ’ έξύπνησε τό παρκαπονετικόν τραγουδι, ένός μεθυσμένου από κρασί και από έρωτα... καθώς ήννόησα.

“Έλεγε κλαυθμηρίζων:

— Έγώ κρασί δέν έπινα, ρακι για να μεθύσω, Τώρα τα πίνω και τα δύο, για να σε λησμονήσω. . .

Τόν ήκουσα, σχεδόν πίπτοντα εις τας κάτωθεν του παραθύρου μου βαθμίδας.

“Εσηκώθην” ήνοιξα σιγά τό παράθυρό μου, και έπερίμενα την συνέχειαν. Έστέναζεν όλίγον γελοίως ό πτωχός έρωτευμένος: μολαταύτα, τρυκίζων, έξηκολούθησεν ούτως, ώστε να μοι δώση την ιδέαν του περί έρωτος. . . .

Είχον τότεν μεγάλων άνδρων την γνώμην και με την αλήθειαν! είχον άπόλυτον άνάγκην και τής ιδιότης του.

Έξηκολούθησε λοιπόν:

“Η άγάπη δέν είναι άνθος. . . . κ’ έχει ρίζαις, ρίζαις, ρίζαις!”

Τό έλεγε αυτό με πείσμα σχεδόν. Φαίνεται, θα είχε τις προσπαθήσει να τον πείσση περί τούτου προηγουμένως.

Τώρα, με πόνον όστις μ’ έκαμε να συγκινηθώ έπανάλαθε:

Δέν είναι άνθος μόνο δένδρο,

Υποθέτω, ότι δέν προσβάλλω τους άνω σοφούς, δυσχυριζόμενους, ότι αί λέξεις, ή μάλλον οί στίχοι του πτωχού αυτού έρωτευμένου ήσαν ό ώραιότερος και πιστότερος όρισμός τής λέξεως Έρωσ.

“Η φιλόσοφος του Φαλήρου ΣΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

“Όταν θωρώ την γη, τον ούρανό, τον κόσμο, την Σελήνη, τά άστέρια, Την θάλασσα και τον Όκεανό, που έπλασαν τ’ άγια Σου χέρια!

Κι’ όταν θυμούμαι πώς ό Αυτρωτής, εκαταδέχθης στη σπλαιά, στο χώμα Θεάνθρωπος κάτω να γεννηθής, μέσα στης φάτνης τό άχυρένιο στρώρα.

Θαυμάζω την άγάπη την μεγάλην πουέχεις, Πλαστοουργέ, ‘στα πλάσματά Σου. Να σταυρωθής στον κόσμο τουτον πάλι, να σώσης τά χαμένα πρόδατά Σου.

Χριστέ μου, κλίνω γόν’ ή ταπεινή, έμπρός ‘στην άκρα Σου την εύσπλαχνία. Και την ψυχή μου που είναι σκοτεινή καθάρισέ την από την άμαρτία!

Παναγιωτούλα Λιούθη

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Κατά τον ευαγγελιστήν Ματθαϊόν

(Παράφρασις)

... Η δέ γέννησις του Ιησού ούτως έγινε. Μετά την μνηστείαν δηλαδή τής μητρος αυτού Μαριάς με τον Ιωσήφ, χωρίς αυτη να τον γνωρίση ως σύζυγον, εύρέθη έγκυος διχ τής δυνάμεως του άγιου Πνεύματος. “Ο δέ μνηστήρ αυτής Ιωσήφ, επειδή άρ’ ένός ήτο άκριβής τηρητής του Ιουδαϊκού νόμου, και άρ’ έτέρου δέν ήθελε να την καταγγείλη, διχ να τιμωρηθή παραδειγματικώς κατά τον παλκιόν νόμον, διχ τούτο, θέλων να συμβιάση την δικαιοσύνην του με την επιείκειάν του προς την παρθένον, άπεράσισε να την άποβάλη κρυφίως. “Ότε δέ αυτός έκαμε την άπόφασιν ταύτην, τότε έφάνη εις αυτόν εις τό όνειρόν του, άγγελος του Θεού, λέγων: “Ιωσήφ, άπόγνε του Δαβίδ, μη φοβηθής να παραλάβης την μνηστήν σου Μαρίαν διότι ή έγκυμοσύνη της είναι άποτέλεσμα τής δυνάμεως του άγιου Πνεύματος. Θα γεννήση δέ υιόν και θα καλέσης τό όνομά του Ιησούν, δηλαδή Σωτήρα διότι αυτός θα σώση τους άνθρώπους του λαού του από τας άμαρτίας των. “Όλον δέ τούτο έχει συμβη διχ να εκπληρωθή ό λόγος του Κυρίου, όστις άναγγέλλει διχ μέσου του προφήτου Ησαίου τό έξής: α’ Η παρθένος θα μείνη έγκυος και θα γεννήση υιόν, και θα τον όνομάσουν Έμμανουήλ, τό όποιον σημαίνει ό Θεός με ήμας. » “Ότε δέ ό Ιωσήφ έσηκώθη από τον ύπνον, έπραξε καθώς τον διέταξεν ό άγγελος του Κυρίου, και έλαβε πλησίον του την μνηστήν του, και δέν είχε με αυτήν συζυγικήν σχέσιν, και μετά την γέννησιν του Υιού της του πρωτοτόκου, εκάλισε τό όνομά του Ιησούν.

ΑΙΤ’ ΤΑ ΓΑΣΘΜΙΑ

ΔΕΝ ΜΕ ΑΓΑΠΑ! . . .

Στην Κ. Η.

Μια βραδυά φθινοπωρινή καθισμένος ‘στο παράθυρό μου τό μεσημβρινό, παρατηρώ με πόνον βαθύν την ώχραν και άνιμιστήν φίλην των ποιητών που προβαίνει ‘στα ύψη με γέλιο ήλιθιο κείρωνικό σαν να με περιγελά κι’ αυτή, διότι έπαυσεσ τώρα να με συλλογίζεσαι, έπαυσεσ να μάγαπας. . . .

Είς τον ούρανόν τά χρώματτα πεθαίνουν, σβύνουν δειλά δειλά—σαν τόσα όνειρα κελπίδες μου—κι’ οί μενεξεδες και τά ρόδα ‘της δύσεως τά μαγευτικά τάσύλληπτα, ‘ς τά κυρασμένα μάτια μου, μια ζωγραφιά πόνου εκτυ

λίσσουν, διότι έπαυσεσ να μάγαπας, έπαυσεσ να με συλλογίζεσαι. . . .

Τό άπκλό και ώχρό φως τής σελήνης σαν σάβανο νεκρικό περιβάλλει τά φυτά και τά δένδρα, που στέκουν γύρω-τριγύρω ώχρά, ξεφυλλισμένα, ξηρά, σαν τής ζωής φαντάσματτα χλωμά και κοιμισμένα που τά έπνιξεν ό χρόνος. “Όλα φαίνονται μαραμμένα, ψυχρά, και άχυρα κι’ όλα σβύνουν ‘ς τά μάτια μου διότι έπαυσεσ να με συλλογίζεσαι, έπαυσεσ, σκληρά, να μάγαπας. . . .

“Άερος ψυχρός και θολωμένος περιχύνει τά φυτά και τά δένδρα, που πότε ζυπνχ ταις μυστικαίς άρμονιαίς των φύλλων πότε ξεκρεμχ ένα-ένο φύλλο μαραμμένο, τό όποιον με φρικίσιν μυστικήν γυρίζει, στριφογυρίζει και πέφτει ενω σ’ τή γη π’ άντριχιάζει κι’ αυτη σαν τό λυπήθη. Ξυπνχ και σέμένα τόσους δροισου που συνεπήρε τάγεράκι τόσα γλυκά λόγα άγάπης και λατρείας και τότα φιλιά ‘ ενχ τά περασμένα που σαν φύλλα μαραμμένα θάπτονται ένα-ένα από την μνήμην μου, ριζίζου, στριφογυρίζουν και πέφτουν ‘ς τήν μοισρη καρδιά μου π’ άντριχιάζει και σπαράσσεται, διότι έπαυσεσ πλέον να μάγαπας, έπαυσεσ να με συλλογίζεσαι.

“Άλλοίμονο! τί σκληρός και άκαρδος αυτός ό κόσμος! . . . Κανείς δέν με λυπείται, κανείς δέν με συμπονεί. . . Τό ρυάκι μόνο που κυλά τά διακμντένια νερά του πέρα πέρα, σέρνωντας τά ξηρά φύλλα και τό νυχτοπούλι που στενάζουν θλιβερά και κλαίουν αιώνια σ’ τάδημιούργητα σκότη τής νύχτας, διότι δέν με συλλογίζεσαι διότι δέν με άγαπας πλέον. . .

Τής Σελήνης πικραίς και φαρμακωμέναις σαιτιαίς έλευθερώστε με απ’ τά δεσμά του σώματος, σβύστε την άχαρη ζωή μου, όπως τά χρώματτα ‘στον ούρανό, Σελήνη, σκέπασε τό πολύπαθο σώμά μου με τό κρύο σάβανο του φωτός σου και σύ, ρυάκι, του χρόνου παράσυρε το εις την άβυσσο τής άνυπαρξείας, όπως τά μαραμμένα φύλλα, γιατί δέν βροστά πλέον ή άμοισρη καρδιά μου, άφου εκείνη δέν με άγαπά πλέον. . . . Και αν σύ, σκληρά, δέν έλθης να κλαύσης, να χύσης δύο δάκρυα ‘στο χώμα του τάφου μου, διότι δέν με άγαπας, υπάρχει κάποιος που θα στενάξη και θα κλαίη για μένα — τό νυχτοπούλι! . . .

Νίκος Σ. Γκινόπουλος

“ΜΟΥΣΕΙΟΝ,” ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Εν Ελλάδι	Έτησ. Δο. 15—	Βεζάνη. Δο. 8
Εν τω Έξωτερο.	» Φρ. Χ 15—	» Φρ. Χ. 8
Εν Αίγυπτω	» Γρ. Δ. 60—	» Γρ. Δ. 32
Εν Ρωσσία	» Ρούβλ. 6—	» Ρούβλ. 3,50
Εν Αμερικη	» Δολάρ. 3—	» Δολάρ. 1,60

Αί συνδρομαί άρχονται την 1 εκάστον μηνός.
“Εκατόν φύλλον, λεπτά 30.
 Πωλείται: εν Αθήναις, εις τά Βιβλιοπωλεία Έλευθερουδάκη, Έστίας και Σαλιβέρου.

Η ΓΥΝΗ ΜΕΤΑ ΧΡΙΣΤΟΝ

... Αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν (Ματθ. Α'. 21).

Ἄν πάντες οἱ ἄνθρωποι ὀφείλομεν νὰ κλί- νωμεν γόνυ πρὸ τοῦ σήμερον γεννηθέντος μεγάλου βρέφους, ἂν πάντες οἱ θνητοὶ πρέπει νὰ κύ- ωταιμεν εἰς τὰ κλεῦσματα τοῦ ἐπώνυμου ἄρ- χοντος τῶν δέκα ἐννέα τελευταίων αἰώνων, ἡ Γυνή, κατ' ἐξοχὴν ὀφείλει νὰ λατρεύη τὸν ὑπερ- ούσιον, ὅστις κατεδέξατο νὰ γεννηθῇ σήμερον παρ' αὐτῆς ἐν φάνη ἀλόγων ζῶων ἐν μέσῳ βόδς καὶ ὄνου, κατὰ τὰς προφητείας (1) καὶ τὴν παραδόσιν.

Ὁ σήμερον ἐνσπικνωθεὶς Θεὸς Λόγος, ὁ γλυ- κύτατος Υἱὸς τῆς Μαριάμ, ἔδωκε τὸν ἴσον εἰς τὴν τεκοῦσάν, κατέστησεν ὁμότιμον ἐνὶ ἄνδρϊ τὴν γυναῖκα, ἥτις πρὶν ἐθεωρεῖτο ἀπλοῦς μ- πλήρωμα τοῦ ἀνδρός, ἂν μὴ τι τῶν πρῶ- ζ- των αὐτοῦ (res).

Ὁ ἐπὶ ἐννέα μῆνας καθειρηθεὶς ἐν τῷ κο- λῷ τῆς γυναικὸς δίδωσιν αὐτῇ σήμερον τὴν ἐλευ- θερίαν. Ἡ γυνὴ δὲν εἶνε πλέον δούλη τοῦ ἀν- δρός, ἀλλὰ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ. Ὁ ὑψώθεις ἐν τῷ σταυρῷ ἐκουσίως ἔθραυσε τὰ δεσμὰ αὐτῆς.

Σήμερον δὲν θὰ ἐπετρέπετο εἰς τὸν κορυθαί- ολον Ἐκτορα νὰ εἴπῃ περιφρονητικῶς πρὸς τὸν Διομήδη: Ἄναμφιβόλως ὡς γυνὴ ἐπλάσθη(2). διότι ὁ ὄνειδίζων σήμερον γυναικῶν, ἐκυτὸν ὀ- νειδίζει.

Ὁ σήμερον ἐνσπικνούμενος Ναζαρηνός, ὁ συγκαταβάς νὰ συμφάγῃ μετὰ τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαριάς, ἔδωκε τῇ γυναικὶ καὶ δικαιώματα, ἀνάλογα μὲ τὰ βραβεία καθήκοντα, τὰ ἐπιθε- βλημένα αὐτῇ ὑπὸ τῶν νόμων τῆς φύσεως καὶ τῆς Πολιτείας.

Ἡ γυνὴ δικαιούται σήμερον ν' ἀγαπάται καὶ νὰ σέβηται παρὰ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς. Ἡ γυνὴ δικαιούται σήμερον εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων τῆς. Ἡ γυνὴ δικαιούται σήμερον νὰ συμπαρακλήθῃται τῷ ἀνδρὶ.

Ὁ Χριστὸς κατήργησε τὰς προλήψεις, χιτι- νες, κατὰ τινὰ γάλλον συγγραφέα, εἶνε «ἡ ὀ- μίχλη ἥτις καλύπτει τὸ λογικόν», ἔθεσε δὲ τὴν γυναῖκα ἐν τῇ αὐτῇ μετὰ τοῦ ἀνδρός μοίρα.

Ἡ γυνὴ ἐχειροκρετήθη.

«Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.»

I. H. Χρυσανθόπουλος

(1) Ἐν μέσῳ δύο ζῶων γνωσθεῖση (Πρόφ. Ἄβ- βακούμ γ'. 2). Ἐγὼ βούς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάνη αὐτοῦ (Ἡσαίου α'. 3).

(2) Γυναικὸς ἄρ' ἀντὶ τέτυξο (Ὁμήρου Πιλικὸς Θ' 463.)

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἡ ἐν σελίδι 465 δημοσιευμένη εἰκὼν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶνε ἔργον τοῦ κρι- στούχου καλλιτέχνου ζωγράφου καὶ γλύπτου κ. Θεοφάνους Δημητρίου, τοῦ πολλάκις βραβευ- θέντος ἐν διαφόροις καλλιτεχνικοῖς διαγωνι- σμοῖς.

Ἐπίσης ἔργον τοῦ κ. Θ. Δημητρίου εἶναι ὁ Χριστός, ὃν δημοσιεύομεν ἐν σελίδι 477. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν ἐν γένει στάσιν τοῦ εἰκονιζομένου προσώπου κατακρίνεται ζωηρῶς τὸ μέγα, τὸ ὑψηλόν, τὸ μυστηριώδες, ἐν μιᾷ λέξει, τὸ Θεῖον.

Ὁ «Χριστός» εἶνε τὸ ἀπορριφθὲν ἔργον ὑπὸ τῆς ἐιδικῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τῆς ἐπὶ τῆς ἐκ- θέσεως τοῦ Πικρασσοῦ, ἥτις ὅμως παραδόξως, ἀπεδέχθη ν' ἀναρτήσῃ εἰς τὰς αἰθούσας τῆς ἐκ- θέσεως τὸ σχετικῶς ἐλάσσονος ἀξίας ἔργον τοῦ αὐτοῦ καλλιτέχνου, τὸν «Πρόδρομον».

Ὁ δὲ λόγος τῆς ἀπορρίψεως τοῦ Χριστοῦ, ποῖος; — Ὅτι, — risum teneatis — Ὁ Θεὸς ἄν- θρωπος δὲν ἔφερε κύκλω τῆς κεφαλῆς τὸν χρυ- σοῦν φωτοστέφανον (Auréole).

Συνιστῶμεν εἰς τὸν ἀγαπητὸν φίλον κ. Δημη- τρίου, ὅπως, ἄλλοτε, πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν ἐξυπνῶν κριτικῶν, εἰς προσεχεῖς ἐκθέσεις, ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ τὸ γνωστὸν ἐπίγραμμα: «θελων- τας ὀβλάχως καὶ μὴ θελωντας ὁ ζωγράφος...» φορέσῃ δὲ εἰς τὸν Χριστὸν οὐ μόνον τὸν συνήθη τὰς ἀμοιγραφίας φωτοστέφανον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀκόκκινα ποδήματα τοῦ ἐπιμυθίου.

Εὐτυχῶς, ἄλλοι Ἕλληνες καλλιτέχνη, περισ- σότεραν πείραν τῶν κακῶν τοῦ κόσμου κεκτη- μένοι, δὲν ἀπέστειλαν ἔργον των εἰς τὴν ἐκθέ- σιν, καίτοι ἐπιμόνως παρεκλήθησαν, ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς (jury), ἥτις ἀσφαλῶς θὰ τὰ ἀπέρι- πτεν, ὅπως τοὺς ἐξευτελίσῃ, ὡς ἐνόμισεν ὅτι κατώρθωσε καὶ διὰ τὸν κ. Δημητρίου. Εὐτυ- χῶς, ἐπανκλιμαβάνομεν, οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλή- νων καλλιτεχνῶν κ. Μποκατσιάμπης, Δούκας, Ροῦιλὸς, Αζμπάκης, Λεμπέσης, Κοντόπουλος, Λάντσας, Βρούτος κλπ. δὲν ἀπέστειλαν ἔργα των, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ τὰ ἐκθέσωσιν ἄλλοτε.

Η Γέφυρα τῶν στεναγμῶν.

Ἡ εἰκὼν τῆς Ἑνετίας, ἣν δημοσιεύομεν ἐν τῇ σελίδι 473 παριστᾷ ἐν μέρος τῆς ἱστορικῆς πόλεως, γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Γέφυρα τῶν Στεναγμῶν (Ponte dei Sospiri): Ὁνομάσθη οὕτω ἡ Γέφυρα αὕτη, ἐκ τῶν ἀναστεναγμῶν τῶν πολιτικῶν ἐγκληματιῶν, αἵτινες ὑπὸ συνο- δείων χωροφυλάκων, διέβαινον αὐτὴν διὰ τελευ- ταίαν φορᾶν, μετακρίνοντες εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως.

Ἰουδαῖος προσευχόμενος.

Ἡ ἐνκντὶ δημοσιευμένη εἰκὼν εἶναι ἔργον τοῦ γνωστοῦ καλλιτέχνου κ. Ἐμμανουὴλ Αζμπάκη, τοῦ διακριθέντος μεταξὺ πάντων τῶν Ἑλλήνων συσπουδαστῶν εἰς τὰς ἐν Γερμανίᾳ καλλιτεχνικὰς σχολὰς.

Ἡ εἰκὼν παριστᾷ Ἰουδαῖον προσευχόμενον, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποῖου φαίνεται καθαρῶς ἡ κατάνυξις, ἥτις διακρίνει τὴν φυλὴν τοῦ Ἰσραὴλ, κατὰ τὴν ὄραν τῆς προσευχῆς.

Ὁ κ. Αζμπάκης εἶναι ὁ πρῶτος, ὅστις συνέ- λαβε τὴν ιδέαν τῆς συστάσεως ἑλληνικῆς Πινα- κοθήκης ἐν Ἀθήναις, ἐποίησε δὲ παρὰ τοῖς ἀρ- μοδίοις νὰ ἀναγκασθῇ διαθήματα, δηλώσας, ὅτι ἀνεδέχεται τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς δωρεάν.

Ἡ κυβέρνησις ὅμως, ὑπουργοῦντος ἐπὶ τῆς Παιδείας τοῦ κ. Α. Εὐταξίου, ἐπροτίμησε νὰ φέρῃ ἐκ Μονάχου τὸν κ. Ἰακωβίδην, μὲ μη- ναῖον μισθὸν 500 δραχμῶν, ἃς λαμβάνει τα- κτικῶς, πρὸ διετίας, διὰ νὰ μὴ κάμνη τίποτε.

Ἰουδαῖος, διώροιοσ προσεύχόμενος (Ἀρτικὸν φωτογραφίας τοῦ κ. Ε. Αζμπάκη).

Τοῖς ἐν Κύπρῳ καὶ Σάμῳ

κκ. Συνδρομηταῖς

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐν Κύπρῳ καὶ Σάμῳ πολυπληθῶν συνδρομητῶν τοῦ «Μου- σείου» ὀλίγιστοι σχετικῶς ἀπέστειλαν τὴν συνδρομὴν των, καίπερ πλέον ἢ ἄ- παξ παρ' ἡμῶν ζητηθεῖσαν, καὶ ἐπειδὴ τοῦτο δὲν συμβαίνει μὲ τοὺς ἄλλους ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομητὰς μας, δικαιο- ούμεθα, γνωρίζοντες τὸν φιλότιμον χα- ρακτῆρα τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων καὶ Σα- μίων, νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι δὲν ἔλαβον οἱ ἐκεῖ συνδρομηταῖς μας οὔτε ἀποδείξεις ἡσ, οὔτε ἐπιστολάς μας, ἢ λαβόντες αὐ- τὰς, ἀπέστειλαν μὲν τὰς συνδρομὰς των, ἀλλ' αὐταὶ δὲν περιῆλθον εἰς χεῖράς μας.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ γνωρίζομεν τὸν λό- γον τῆς ἀδικαιολογήτου καθυστερήσεως, παρακαλοῦμεν τοὺς εὐγενεῖς συνδρομη- τὰς μας νὰ εὐαρεστηθῶσι νὰ μᾶς στεί- λωσιν ἀπάντησιν τινα.

Ἐν τούτοις, θεωροῦμεν ἐπάναγκες νὰ δηλώσωμεν, ὅτι ἐν! περιπτώσει κω- λύματος πρὸς ἐκδοσιν ταχυδρομικῆς ἐπι- ταγῆς.

Δεχόμεθα χαρτονομίσματα ὄλων τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης, τῶν ἠ- νωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν, συμφῶνως μὲ τὴν τρέχουσαν τιμὴν τοῦ συναλλάγματος.

ΒΑΡΩΝΗΣ ΣΤΑΦ

ΟΙ ΚΑΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

Δῶρα τοῦ Νέου Ἔτους

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν συνήθως τὰ δῶρα δίδου- νται κατὰ τὰ Χριστούγεννα.

Καὶ εἰς Γαλλίαν δίδονται δῶρα τὰ Χριστου- γεννα, ἀλλὰ μόνον εἰς τὰ μικρὰ παιδιὰ, διὰ τῆς γνωστῆς μεθόδου τῶν ἐν τῇ θερμάστρῃ ὑπο- δημάτων των, τὰ ὅποια, τὴν νύκτα, φορτώνει μὲ παιγνίδια ὁ «Μικρὸς Ἰησοῦς», διὰ χερῶν τῶν γονέων των κλπ.

Παρὰ τοῖς ἄλλοις λαοῖς δὲν συνειθίζεται ἡ προσφορὰ δῶρων κατὰ τὰ Χριστούγεννα, ἀλλ' ἂν τις θέλει νὰ δώσῃ ὑποτεδήποτε, ἃς εἶνε βέ- βαιος, ὅτι δὲν θὰ εἴπουν περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἀγνοεῖ τοὺς «Καλοὺς τρόπους».

Τὰ δῶρα ὅμως τοῦ νέου ἔτους εἶνε παντα- χοῦ τῆς γῆς διαδεδομένα.

Μόνον οἱ ἀνώτεροι (καθ' ἡλικίαν, κατὰ θέ- σιν) κάμνουν δῶρα τὸ Νέον ἔτος. Οἱ κατώτε- ροι δὲν ἀντιφροῦσιν. Ἀλλ' οὗτοι δύνανται νὰ προσφέρωσι πρὸς τοὺς ἀνωτέρους των δῶρον, τὴν ἡμέραν τῆς εορτῆς ἢ τῶν γενεθλίων των. Ἄνθρωποι τῆς αὐτῆς ἡλικίας, τῆς αὐτῆς κα- ταστάσεως τοῦ αὐτοῦ φθλοῦ, δύνανται ν' ἀνταλλάσσωσι δῶρα, ὅποταν θέλωσιν.

Εἰς κύριος ἀγάμος, ὅστις ἐγευμάτισε πολ- λάκις εἰς μίαν οἰκίαν, ὀφείλει νὰ στείλῃ ἀνθῆ ἢ γιαντάρια, ἢ καὶ βιβλία καὶ μουσικῆν

πρός τὴν οἰκοδόμειον, τὴν 31ην Δεκεμβρίου τὸ βραδύτερον. Δὲν δύναται γὰρ προσφέρει οὐδὲν ἄλλο δῶρον. Τὰ βιβλία καὶ ἡ μουσικὴ, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, πρέπει νὰ ἐκλεχθῶσι μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον.

Ἡ γυνὴ πρὸς τὴν ἀπηρθύνθη τὸ δῶρον τοῦτο, εὐχαριστεῖ δι' ὀλίγων λέξεων, ἐφ' ἑνὸς ἐπισκεπτῆρι τοῦ πατρὸς τῆς, ἐὰν εἶνε κόρη ἢ χήρα καὶ κατοικεῖ εἰς τὴν πατρικὴν τῆς οἰκίαν ἐπὶ κοινοῦ ἐπισκεπτῆρι (Ὁ Κύριος καὶ ἡ Κυρία...), ἐὰν εἶνε ὑπανδρος, διὰ νὰ καταστήσῃ συμμέτοχον τὸν σύζυγόν τῆς εἰς αὐτὴν τὴν πράξιν, ὅπως καὶ εἰς πάσας τὰς ἄλλας. Ἐὰν ζῆ μόνη ἢ ἀνευ ἀρρένων συγγενῶν, γράφει ὀλίγας ἀπλᾶς καὶ εὐγενεῖς λέξεις. Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ γυνὴ οὐδέποτε δίδει δῶρον εἰς ἀνταπόδοσιν.

Ἡ τιμὴ τῶν δῶρων ποικίλλει, ἀναλόγως τῆς περιουσίας τοῦ δίδοντος καὶ τοῦ λαμβάνοντος. Μόνον πρέπει νὰ τηρηθῆται ὁ ἐξῆς κανὼν. Εἰς πλούσιον πρόσωπον πρέπει νὰ προσφέρωμεν ἐν ἀχρηστον ἀντικείμενον, ἢ τοῦλάχιστον, δῶρον οὐχὶ ἀπαραιτήτου χρήσεως ὀρεκτοῦ τὴν ἐξῆς ἄνθη σπάνια, ἀρχαῖα πορσελάντα, ἢ τοῦ ἀνδαντέλλας, ἢ μίαν ἀπλὴν ἀνθοδέσμη, ἐν τῇ δίδων εἶνε πτωχός. Εἰς πρόσωπον μεσαιωνοῦσιαικῆς τάξεως, ἀντικείμενον χρήσιμον ἀλλὰ καὶ κομψόν. Εἰς πτωχὸν ἄνθρωπον, δίδομεν μόνον χρήσιμα πράγματα, διὰ νὰ τὸν ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ ἐν ἐξόδου.

Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τις δῶρον καλόν, πρέπει νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἰδιοτροπίαν ἐκείνου δι' ὃν τὸ προσρίζει καὶ ὅχι τὴν ἰδικὴν του προτίμησιν.

Ῥφέλιμοί τινες συμβουλαὶ

— Ὅταν τὸ δῶρον ἔχει ἀγορασθῆ ἀπὸ τὰ ἐμπορικὰ, πρέπει ὁ δωρούμενος νὰ ἀκριβῆ προσηγουμένως τὸ ἐπὶ τοῦ ἐμπορεύματος χρετίον, ἐφ' οὗ εἶνε γραμμὴν ἢ τιμὴν τοῦ ἀγορασθέντος. Δὲν πρέπει ὁ δωροδόχος νὰ γνωρίζῃ τὴν ἀξίαν τοῦ λαμβανομένου. Τὸ δωρούμενον πρέπει νὰ διπλώνεται σχετικῶς κομψῶς. Τὸ κάλυμμα πρέπει νὰ εἶνε καθαρὸν καὶ οἱ σπάχοι νὰ μὴ ἔχουν κόμβους.

— Ἐὰν ὁ δωρητὴς φέρῃ μόνος του τὸ δῶρον τότε ὁ λαμβάνων τὸ ἀποκαλύπτει καὶ δεικνύει εὐχαρίστησιν ἢ χαρὰν ἢ εὐγνωμοσύνην (ἀναλόγως τῆς περιστάσεως), διὰ τὸ δῶρον. Καὶ ὅταν ὅμως δὲν ἀρέσῃ τὸ δῶρον, ὁ πρὸς ὃν δίδεται πρέπει νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐχαρίστησιν του πρὸς τὸν προσφέροντά, διότι οὗτος τὸν ἐσυλλογίσθη κλπ.

— Ἐὰν λάβῃτε δῶρον ἀπὸ πρόσωπον, παρ' οὗ δὲν ἐπιμένετε, δὲν θέλετε δὲ νὰ ὑπελειφθῆτε αὐτοῦ, δὲν πρέπει ν' ἀνταποδώσῃτε ἀμέσως τὸ δῶρον· τοῦτο θὰ ἐδήλου: « Δὲν θέλω νὰ σὰς χρεωσῶ τίποτε ». Δράξασθε τῆς πρώτης εὐχαρίστιας ἐορτῆς τοῦ ὀνόματός του, γενεθλίων, Πάσχα, καὶ ἀμέτε τὸ δῶρόν σας.

— Σὰς προσφέρει τις ὑπηρεσίαν, ἀμειβομένην διὰ χρημάτων καὶ δὲν ἠθέλησε ν' ἀποδεχθῆ τὴν προσφορὰν σας; Δύνασθε ν' ἀπαλλαγῆτε τῆς πρὸς αὐτὸν ὑποχρεώσεώς σας, προσφέροντες ἐν δῶρον τὸ Νέον Ἔτος.

— Δύσκολος πολὺ εἶναι ἡ ἐκλογή δῶρου πρὸς ἕνα προστάτην. Εἶναι ὡς νὰ θέλετε νὰ τὸν πληρώσετε. Καὶ τί νὰ τῷ δώσετε, τὸ ὅποιον οὗτος δὲν ἔχει, ἴσως; Ἐὰν τις εἶναι ζωγράφος, κεντητής, βιομήχανος, δύναται νὰ στείλῃ ἐν ἔργον τῶν χειρῶν του, πολὺ ἐπιμεμηλημένον. Ὁ ποιητὴς δύναται τὰ στείλῃ ἐν ποίημα ἢ ἀκροστιχίδα. Ὁ καλλιερῶν ἄνθη ἢ καρπούς, δύναται νὰ στείλῃ ἀπὸ τὸν κηπὸν του τὰ ἐκλεκτότερα, ἅτινα θὰ γείνωσιν εὐχαρίστως δεκτά.

— Δὲν πρέπει νὰ ὑπόσχεσθε δῶρόν τι, πρὶν ἢ βεβαιωθῆτε καλῶς, ὅτι θὰ δυνηθῆτε νὰ ἐκπληρώσῃτε τὴν ὑπόσχεσίν σας. Βεβαίως, δὲν εἴσθε ὑποχρεωμένοι νὰ προσφέρῃτε δῶρα εἰς ὅλον τὸν κόσμον· ἀλλὰ τότε μὴ ὑπόσχεσθε.

« Μὴ τᾶξῃς ἁγίου κερὶ, μικροῦ παιδιοῦ κουλούρα »

Ἀλλὰ καὶ οἱ μεγάλοι καὶ οἱ μὴ ἅγιοι δὲν σὰς ὀφείλουσιν τίποτε νὰ τοὺς βουκαλίσετε πρῶτον μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ στολίσουσιν τὸν κηπὸν σου μὲ ἐν ὄραϊον φυτόν, ὅτι θὰ διέλθουσιν τὴν ὄραν των εὐχαρίστως μὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἐνός βιβλίου κλπ. καὶ ἔπειτα νὰ τοὺς κλέψῃτε τὴν εὐχαρίστησιν, τὴν ὁποῖαν τοῖς ὑποσχέθητε.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἰπὸ τοῦ νεκροῦ κ. Βασιλείου Α. Ἡλιοπούλου ἐξεδόθη λίαν φιλοκάλως συλλογὴ Διηγημάτων του, ὑπὸ τὸν τίτλον « Iarchoi ». Τούτων προτάσσεται φιλοστοργότατη ἔμμετρος ἀφιέρωσις τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὴν μητέρα του. Ὁ κ. Ἡλιόπουλος χειρίζεται καλῶς τὴν γραφίδα, φαίνεται δ' ἀπηλλαγμένος τῆς ἡμιμαθείας, ἣτις διακρίνει—δυστυχῶς—τὰ 910 τῶν ὀμηλικῶν του λογίων. Ἀκολουθεῖ τὴν ρωμαντικὴν σχολὴν.

— Εἰς τὴν « Καλλιτεχνικὴν Ἐκθεσιν » τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου « Περνασσού » διεκρίθη, ὑπὸ τὸν τίτλον « Φθινόπωρον » ἐν ἔργον τοῦ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον « Κλέαρχος Ροδῆς » κρυπτομένου νεκροῦ καλλιτέχνου κ. Κ. Ν. Ρωμανίδου, μαθητοῦ τοῦ Πολυτεχνείου, τοποθετηθὲν ὑπὸ τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς μεταξὺ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων εἰκόνων. Τοῦ ἰδίου ἔλλο ἔργον ἐξετέθη ὑπὸ τὸν τίτλον « Χειμερινὴ ἑσπέρα » ἐπίσης καλόν, ὡς τὸ πρῶτον.

— Ὁ γνωστὸς διδάσκαλος τοῦ Μανδολίνου καὶ τῆς Κιθάρας κ. Ἀγγελος Τυπάλδος μετέφερε τὴν Σχολὴν του εἰς τὴν Ὀδὸν Πινκακωτῶν ἀρ. 3, κάτωθεν τοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς Ἀκαδημίας

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΧΡΥΣΟΧΟΕΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Α. ΧΡΥΣΟΧΟΥ

Ἐν Ἀθήναις

148, Ὀδὸς Ἐρμού, 148.

Τὸ ἐργαστάσιον τελείως κτηρητισμένον κατασκευάζει διὰ λεπτοτάτης τέχνης διάφορα κοσμηματα χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ.

Προσέτι δὲ ἀγοράζει παλαιὰ χρυσοῦ καὶ ἀδαμάντινα κοσμηματα ὡς καὶ πολυτίμους λίθους, εἰς τιμὰς μὴ ἐπιδεχομένους συναγωνισμῶν.

ΛΓΟΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟ-Γ-ΟΝΤΩΝ

ΕΝ ΚΑ-Ι-Ρῶ ΤΗΣ ΑΠΥΨΤΟΥ

Ἑλληνικὸν ἐμπόριον.

Πληροφορούμεθα λίαν εὐχαρίστως ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἑλλάδα καὶ νιούδης, διωργάνωσεν ἐν Καίρῳ Ἀθηναίων προῖόντων παντὸς εἶδ.

Ἐπιπροσώπων, θερμάτατα τὴν ἰδέαν, συνιστῶμεν ἐκθύμως, ἐν Ἑλλάδι ἐμπόρους καὶ βιομηχάνους γορὰν τοῦ κ. Σμυρνούδη.

Διεύθυνσις E. Smyrniudi, Caire

Οἱ ἐν Ρωσσίᾳ συνδρομουταὶ δύναται νὰ στέλλωσι τὰς συνδρομάς των διὰ τοῦ ἐν Ὀδησσῷ ἐμπόρου κ. Γωάννου Σπ. Τζαβάρου, ὅστις εἶναι ἀντιπρόσωπός μας καθ' ὅλην τὴν Ρωσσίαν.

„ΝΥΚΤΕΡΙΣ“

Θεατρικὴ ἑφημερίς ἐν Ἀθήναις

Ἡ μόνη καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα

Διευθυντὴς καὶ ἰδιοκτήτης Κ. Γ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Συνδρομὴ ἐσωτερικοῦ ἐξάμηνος δρ. 2 ἔτησις δρ. 4 ἐξωτερικοῦ „ φρ. χρ. 3 „ φρ. χρ. 6

„ΔΙΑΥΤΩΝ ΔΑΣΤΗΡ“

Φιλολογικόν, καλλιτεχνικόν, εἰκονογραφημένον

Ἡμερολόγιον 1902

ΚΩΝΣΤ. Γ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ἔτος Δεύτερον

Ἐκαστον ἀντίτυπον δρ. 2 ἄδειον καὶ 4 χρυσόδετον, μετατρεπομένους εἰς χρυσὸν διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Πᾶσα αἴτησις πρὸς τὴν διεύθυνσιν « Νυκτερίδος » Ἀθήνας.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΤΣΟΧΩΝ

ΤΟ „ΛΟΝΔΙΝΩΝ“

Ἰὸδὸς Αἰδίου καὶ Μιλτιάδου

Νεωτερισμός, — στερρότης, — εὐθηνία.

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ

Ν. Γεωργιάτου

Ἀπέναντι τοῦ Χρηματιστηρίου

Δι' ἕκαστον πελάτην ἔχει ἰδιαιτέρον καλαπόδι

« ΠΙΚΡΑ ΧΑΜΟΓΕΛΑ »

Ἀξιώτε με Κύριε,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω ὑμῖν ὅτι προσεχῶς προβάλλω εἰς τὴν ἔκδοσιν δευτέρας μου ποιητικῆς συλλογῆς, ὑπὸ τὸν τίτλον « ΠΙΚΡΑ ΧΑΜΟΓΕΛΑ ». — Ἡ καλοσύνη καὶ ἡ εὐγένεια μεθ' ὧν τὸ κοινὸν ὑπεδέχθη τὴν ἔκδοσιν τῶν πρώτων μου στίχων, τῶν « Ἀνεστεινα γμῶν » ἐνεστάλλαξαν παρήγορον εἰς τὴν ψυχὴν μου ἐλπίδα καὶ μ' ἐναθρύνουσι νὰ προβῶ ἤδη ὀλιγώτερον δευτὴν εἰς τὴν ἔκδοσιν δευτέρας συλλογῆς μου. — Ἀξιώσεις δὲν ἔχω ἀπὸ τὴν κρίσιν τοῦ καινοῦ. Ἐξεναντίας ἀπευθύνομαι εἰς τὴν ἐπιείκειαν αὐτοῦ καὶ ἀπ' αὐτῆς ἐλπίζω εὐμενῆ τὴν ὑποδοχὴν πρὸς τὸ ἔργον κόρης ἀποσιωπῆσεως πιστῶς εἰς τὴν λατρίαν τῆς Μούσης.

Δέξασθε κλπ.

ΙΩΑΝΝΑ Δ. ΛΙΒΑΘΗΝΟΥ

**Χ. ΠΥΡΡΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΪΝΑ ΚΑΙ ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ**

Γενιτσά, Ξάνθης, Καβάλλας

Γνήδια

Ἵποκατάστημα, Ὀδὸς Σταδίου

Κάτωθεν τοῦ «Βαριετέ».

ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΑΛΕΞΑΚΗ

Ἐν Πειραιεὶ --- ὁδὸς Ἀθηναίς

Εὑρίσκονται ὅλα τὰ διδακτικὰ βιβλία, ὅλα τὰ νεώ-
τερα μυθιστορήματα, ὅλα τὰ περιοδικά, ὅλα τὰ μου-
σικά, ὅλα τὰ πρὸς γραφὴν.

περὶ Βιβλιοχαρτοπωλείον τοῦ κ. Γεωργίου Ν.
Μόνον κγράφονται συνδρομηταὶ τοῦ «Μουσειου»
πλοῦσιον ἔχει καὶ κατὰ φυλλάδια.

ἄχρηστον ἀντι-

οὐχὶ ἀπαραιτήτα

ἀνθη σπάνια, ἀ-

δαντέλλας, ἢ μί-

δίδων εἶνε πτ

ριουσιακῆς - Γ. Α. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ

καὶ κομψό, ἀνδρείξ τῆς Αἰγύπτου, ἀνταλ-

νον χρήσιμονογραφήματα Ταχυδρομικὰ

ἔωμεν ἄτοια ὄλων τῶν Κρατῶν.

Exchange des Cartes Postales

Illustrées de tous les États.

G. A. PANTAZOPOULOS

Alexandrie (Egypte)

Γ. ΜΑΛΑΠΕΤΣ

ΣΧΟΛΗ ΜΑΝΔΟΥΡΙΝΟΥ καὶ ΚΙΘΑΡΑΣ

Ὀδὸς Ἀκαδημίας ἀριθ. 76.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ ΓΡΑΜΜΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Τῆς Β. Αὐλῆς

Μιχ. Ἀργιῶτου

69 Ὀδὸς Σόλωνος 69

Δένονται βιβλία πολυτελείας, ἐπιστημονικά καὶ
ἐργόχειρα.

Κατασκευάζονται λευκώματα καὶ ἐμπορικά βιβλία
κατὰ παραγγελίαν. *Τιμαὶ λογικαί.*

ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΝ

ΧΡΩΜΟΔΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Μ. Ἐργίνου καὶ Σας

Ἐν Ἀθήναις

Ὀδὸς Σταδίου-Σανταροῦζα (πάρδος ἐθν. Τυπογραφείου)

Καλλιτεχνικὴ ἐκτέλεσις πάσης λιθογραφικῆς
ἐργασίας, πολυχρωμοὶ ἐτικέται, λογαριασμοί,
συναλλάγματα, καλλιτεχνικὰ ἐπισκεπτήρια καὶ
ἀγγελτήρια γάμων, ἐγκύκλιοι, χάρται γεωγρα-
φικοὶ κ.τ.λ, κ.τ.λ.

Ι. ΚΟΚΚΙΝΩΤΗΣ

ματῶν τῶν δερματικῶν Νοσημάτων καὶ τοῦ τριχωτοῦ
μέρους τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου.

Ὀδὸς Σωκράτους 29α

Δέχεται 8—11 π.μ. καὶ 1—4 μ.μ.

Ὁρολόγια Ἀκριβῆ

Καὶ ὄχι ἀκριβὰ—Θὰ εὑρετε εἰς τὸ

ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΕΙΟΝ

Ἀθαν. Παπαδοπούλου

Ὀδὸς Παρθενάγωγείου, ἀριθ. 8 Δ

Ἀπέναντι τοῦ Χρηματιστηρίου.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου **ΚΤΕΝΑ** Ὀδὸς Κομμουνδούρου

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΗΣ

9